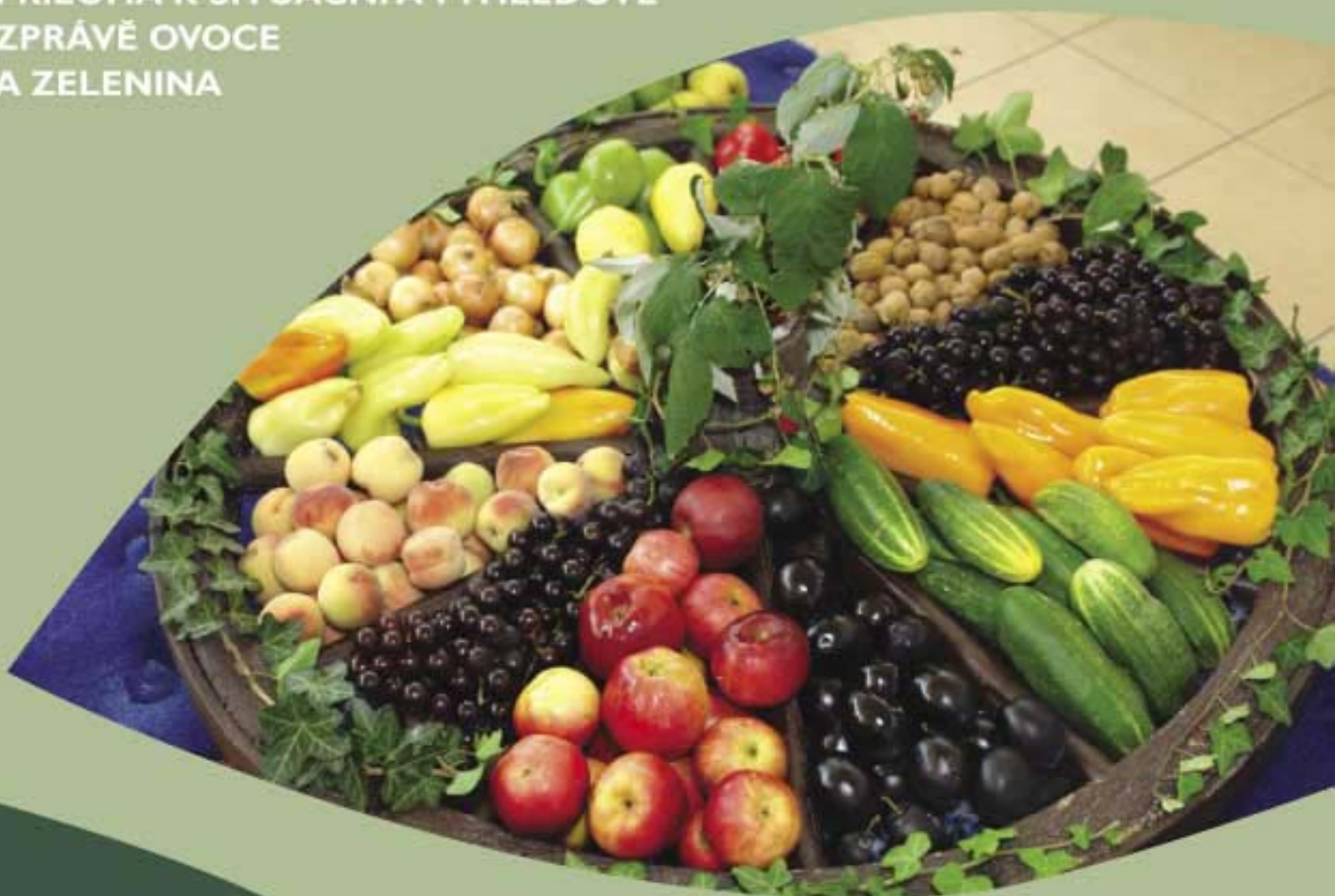

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

VNITROSTÁTNÍ STRATEGIE ČR PRO UDRŽITELNÉ OPERAČNÍ PROGRAMY ORGANIZACÍ PRODUCENTŮ SEKTORU OVOCE A ZELENINY

PŘÍLOHA K SITUAČNÍ A VÝHLEDOVÉ
ZPRÁVĚ OVOCE
A ZELENINA

PROSINEC
2008

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

**ZDROJE INFORMACÍ,
ZPRACOVATELÉ PODKLADŮ:**

Český statistický úřad, Praha
Generální ředitelství cel, Praha
Ministerstvo zemědělství, Praha
Ovocnářská unie České republiky,
Holovousy
Státní zemědělský intervenční fond, Praha
Zelinářská unie Čech a Moravy, Olomouc
Ústav zemědělské ekonomiky a informací,
Praha
Ústřední kontrolní a zkušební ústav
zemědělský, Brno
Legislativa ES

Odbor rostlinných komodit MZe

Autoři:

Bc. Irena Buchtová MZe
Ing. Vladimír Dobiáš MZe

Ředitelka odboru:

Ing. Eva Divišová MZe

*Autoři touto cestou děkují za spolupráci všem uvedeným organizacím
a jejich odborným pracovníkům.*

Vydalo Ministerstvo zemědělství České republiky

Těšnov 17, 117 05 Praha I

internet: www.mze.cz, e-mail: info@mze.cz

ISBN 978-80-7084-771-8, ISSN 1211-7692, MK ČR E 11003

Tisk a distribuce TYPO – J. Jehlička, Třebichovice 9, 237 06 p. Libušín, e-mail: typo.jj@volny.cz

**VNITROSTÁTNÍ
STRATÉGIE ČR PRO
UDRŽITELNÉ OPERAČNÍ
PROGRAMY ORGANIZACÍ
PRODUCENTŮ SEKTORU
OVOCE A ZELENINY**

**PŘÍLOHA K SITUAČNÍ A VÝHLEDOVÉ
ZPRÁVĚ OVOCE A ZELENINA**

PROSINEC 2008

OBSAH

Vnitrostátní strategie ČR pro udržitelné operační programy organizací producentů v sektoru ovoce a zeleniny	1
I. Úvod	1
II. Analýza sektoru ovoce a zeleniny	4
A) Celkový rozsah sektoru	4
1. Všeobecná charakteristika sektoru	4
1.1. Sektor ovoce	4
1.2. Sektor zeleniny	5
1.3. Integrovaná produkce ovoce a zeleniny a ekologické zemědělství	6
1.4. Skladovací kapacity	7
2. Obchodní bilance	8
2.1. Zahraniční obchod s ovocem mírného pásma	8
2.2. Zahraniční obchod se zeleninou	9
2.3. Podíl tuzemských dodávek vybraných druhů ovoce a zeleniny na celkovém obchodě	9
2.4. Význam obchodních řetězců při prodeji ovoce a zeleniny	9
3. Organizace producentů v sektoru ovoce a zeleniny	10
3.1. Vývoj zakládání organizací producentů	10
3.2. Organizovanost producentů ovoce a zeleniny	11
3.3. Struktura čerpání dotací	11
3.4. Struktura odbytu	12
B) Silné stránky sektoru	13
C) Slabé stránky sektoru	13
D) Možnosti rozvoje sektoru	14
E) Rizika v sektoru	14
III. Cíle operačních programů	14
A) Dílčí cíle strategického záměru dle NV č. 318/2008 Sb.	15
B) Opatření pro operační programy	16
C) Stanovení max. podílů jednotlivých opatření z provozního fondu	18
Tabulková příloha: tab. č. I - 16	19
Vnitrostátní rámec ČR sektoru ovoce a zeleniny pro operační programy organizací producentů týkající se environmentálních opatření	33

Ministerstvo zemědělství
Čj.: 44151/2008-10000

VNITROSTÁTNÍ STRATEGIE ČR pro udržitelné operační programy organizací producentů v sektoru ovoce a zeleniny

SEZNAM ZKRATEK

CEDR	Centrální databáze žadatelů
ČS	Členský stát
EK	Evropská Komise
EZ	Ekologické zemědělství
IP	Integrovaná produkce
NR	Nařízení Rady
NK	Nařízení Komise
OP	Organizace producentů
OPP	Operační program
Ovoce m. p.	Ovoce mírného pásma
PRV	Program rozvoje venkova
SP	Seskupení producentů
VS	Vnitrostátní strategie
VR	Vnitrostátní rámec

TABULKOVÉ PŘÍLOHY

Prameny: ČSÚ, ÚKZÚZ, SZIF, MZe, OU ČR, ZUČM, INCOMA Research

I. ÚVOD

Vnitrostátní strategie ČR (VS) vychází z hlavních záměrů, stanovených ES pro sektor ovoce a zeleniny na období 2007 – 2013, které jsou obsaženy v NR (ES) č. 1234/2007, v platném znění, Hlava II, kapitola II, oddíl IA, pododdíl I, II, III, čl. 103a, 103b, 103c, 103d, 103e, 103f, 103g a čl. 184, a v prováděcím předpise NK (ES) č. 1580/2007, v platném znění.

Jednotlivá opatření VS přispívají k naplnění hlavních cílů sektoru ovoce a zeleniny, mezi které náleží:

- zlepšení konkurenceschopnosti a tržní orientace odvětví
- snížení výkyvů v příjmech producentů v důsledku krizí na trhu
- zvýšení spotřeby ovoce a zeleniny
- zachování a ochrana životního prostředí

VS je v souladu s Programem rozvoje venkova ČR (PRV) na období 2007 – 2013 a naplňuje specifické cíle odvětví určené především v Osách I, II a III. Je zpracována ve vazbě na tento Program v zájmu dosažení souladu s pravidly způsobilosti výdajů z provozních fondů a ostatními pravidly PRV.

Hlavními činiteli v odvětví ovoce a zeleniny jsou organizace producentů (OP), které mohou zajistit koncentraci nabídky v zájmu lepšího postavení producentů na trhu. K dosažení hlavních cílů odvětví ovoce a zeleniny přispívá podpora Společenství, která je směřována na krytí uznatelných výdajů operačních programů (OPP) organizací producentů.

VS stanovuje směr a zaměření operačních programů organizací producentů podle specifických podmínek odvětví v ČR. V zájmu dosažení maximální efektivity vynakládaných finančních prostředků je zaveden společný princip monitorování a hodnocení operačních programů.

Součástí VS je vnitrostátní rámec pro environmentální opatření, schválený Komisí, a národní úprava pro organizace producentů obsažená v NV ČR č. 318/2008 Sb. podle NR (ES) č. 1234/2007 a NK (ES) č. 1580/2007, v platných zněních.

II. ANALÝZA SEKTORU OVOCE A ZELENINY

A) Celkový rozsah sektoru

I. Všeobecná charakteristika sektoru

Sektor ovoce a zeleniny se svým rozsahem podílí na celkové výměře orné půdy ČR 1,09 % (**viz tab. č. 1**) a zaznamenává trvalý mírný pokles. ČR jako středoevropský stát má vhodné klimatické podmínky pro pěstování ovoce a zeleniny mírného pásma (m. p.). Do roku 1989/90 měla nabídka ovoce a zeleniny na našem trhu především charakter sezónní. Výrazné změny nastaly otevřením trhu v roce 1990. Současně docházelo k transformačním procesům, kdy se měnila vlastnická práva k půdě a ostatnímu zemědělskému majetku. Nově vzniklé podnikatelské subjekty byly značně velikostně rozdílné s nedostatečným materiálně technickým vybavením.

Výraznou změnou byly i nově vznikající distribuční struktury, které byly postupně ovlivňovány a vytěšňovány velkými zahraničními společnostmi, jež si vytvořily dominantní postavení na trhu. Importy čerstvého ovoce a zeleniny se výrazně zvyšovaly. Producentická sféra se dostávala do stále více nevýhodných pozic, svou produkci byla nucena realizovat za nevýhodných podmínek a její konkurenceschopnost klesala. Nevýhodné postavení bylo umocňováno nedostatečnou technickou a materiální úrovní jednotlivých producentů.

Od roku 1995 začal sektor ovoce a zeleniny podporovat stát z národních zdrojů ve formě dotací na obnovu ovocných sadů. V roce 1998 se začal realizovat program na podporu vzniku a činnosti odbytových organizací producentů ovoce a zeleniny, a to v souladu se základními principy Společné organizace trhu. Další významnou podporou bylo zahájení programu SAPARD v roce 2002, který byl v tomto sektoru zaměřen především na výstavbu a rekonstrukci skladovacích kapacit.

Sdružování producentské sféry v ČR, které lze datovat k roku 1998, kdy bylo založeno první odbytové družstvo s územním rozsahem celé republiky, ukázalo možnost zlepšení jejího postavení na trhu. V období vstupu ČR do EU byla organizovanost sektoru cca 20%, v roce 2007 již 23% (**viz tabulka č. 7**). I přes relativně nižší stupeň organizovanosti se princip sdružování do organizací producentů (odbytových družstev) jeví jako jedno ze základních možností zlepšení konkurenceschopnosti a celkového významnějšího postavení producentské sféry na trhu s ovocem a zeleninou. Tento princip dalšího rozvoje sektoru je plně podpořen a uplatňován v závěrech přijatých opatření schválené reformy tohoto sektoru pro období 2007 – 2013.

Členství v profesních uniích – ve sledovaném období (2004 – 2007) došlo k rozšíření členské základny:

Ovocnářská unie ČR (OU ČR) – organizovanost producentů ovoce se zvýšila o 33 %, takže v roce 2007 dosahuje 69 % (**viz tabulka č. 2**).

Zelinářská unie Čech a Moravy (ZUČM) – organizovanost producentů zeleniny se zvýšila o 13 %, takže v roce 2007 dosahuje 71 % (**viz tabulka č. 4**).

I.1. Sektor ovoce

Pro stanovení produkčního potenciálu se bere v úvahu jen plocha produkčních plodných ovocných sadů (**viz tabulka č. 2**). V průběhu sledovaného období (od roku 2002) mají plochy sadů mírně klesající trend, přičemž nejvyšší výměry dosahovaly v roce 2004 (17 147 ha). V roce 2007 v porovnání s rokem 2002 vykazují cca 5% pokles na 16 341 ha. Výraznější snížení bylo zaznamenáno v produkci ovoce, a to o 24,3 % na 143,5 tis. t.

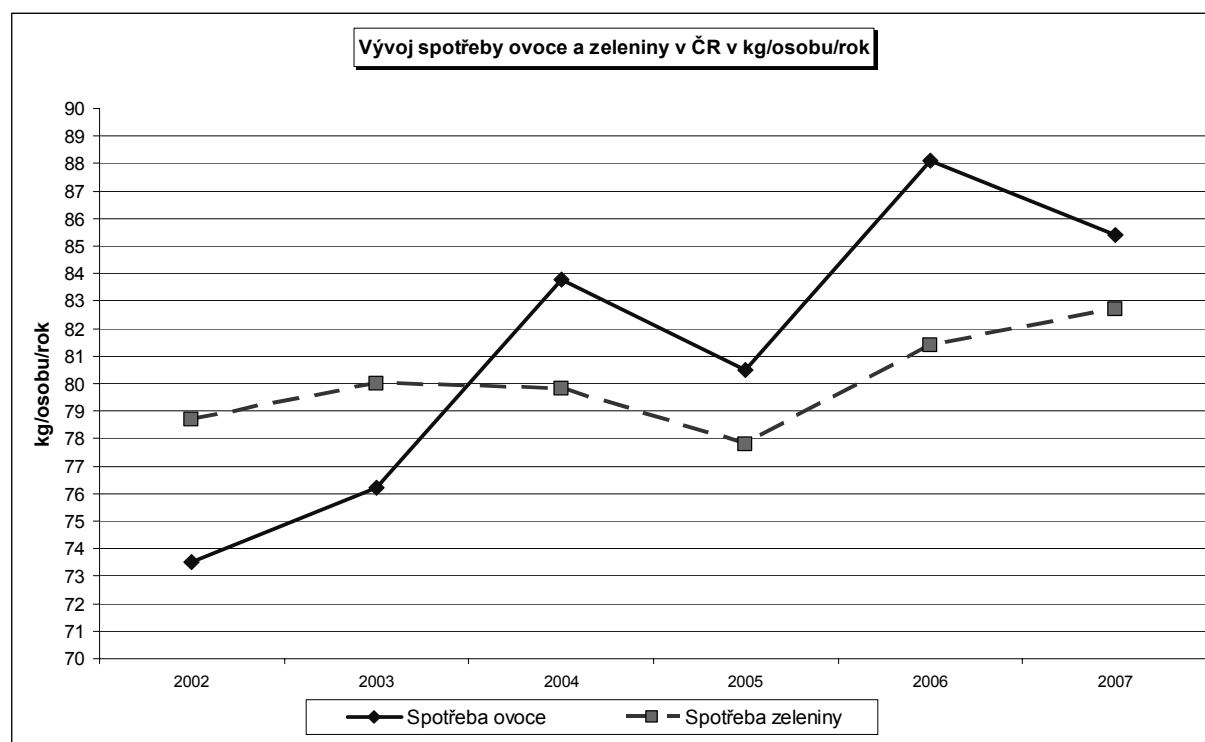
Přestože plochy sadů zaznamenaly pokles, zvýšil se celkový počet pěstitelů ovoce (index 2007/02 – 135,24). Tato skutečnost je následkem především postupného majetkového vyrovnání v družstevní sféře. I přes tuto skutečnost zůstává průměrná velikost zemědělského podniku 37 ha na velmi vysoké úrovni ve srovnání se zeměmi původní EU 15.

Jabloňové sady se na celkové výměře produkčních ovocných sadů podílejí cca 53 %. V roce 2004 dosahovaly nejvyšší výměry (9 100 ha), od té doby dochází k jejich poklesu až na současných 8 614 ha. Produkce jablek představuje zhruba 82% podíl na celkové produkci ovoce produkčních sadů. V roce 2007 dosáhla velmi nízkou úroveň (113,1 tis. t) z důvodu nepříznivých klimatických podmínek.

Klesající vývoj produkce je zaznamenáván u ukazatele „Produkce ovoce celkem“ (tj. z produkčních sadů + ostatní, tj. samozásobení). Důvodem tohoto stavu je změna spotřebitelských návyků a celkového vývoje společenského života, především ve venkovských oblastech. Tradiční pěstování ovoce v domácím sektoru (tzn. samozásobení) je na ústupu a krytí spotřeby se přesouvá na nákup v maloobchodní síti.

Tento výpadek krytí spotřeby samozásobením není nahrazován zvýšenou produkcí ovoce v produkčních sadech, ale výhradně trvale se zvyšujícím dovozem (**viz tabulka č. 3**).

Ve spotřebě ovoce není ČR soběstačná. Domácí produkce pokrývá spotřebu v průměru ze 45 % a zbytek je pokrýván dovozem. Dovoz ovoce m. p. ve sledovaném období výrazně vzrostl (o 42 %). Nejvyšší úroveň dosáhl v roce 2006 (193,1 tis. t), v roce 2007 byl zaznamenán pokles – především z důvodu nižší evropské úrody ovoce - na 166 tis. t.

I.2. Sektor zeleniny

Plocha zeleniny na orné půdě tvoří v průměru 0,56 %. Od roku 2002 se sklizňová plocha zeleniny snižovala až na 16 564 ha v roce 2007, tj. 8% pokles, přičemž nejnižší výměra byla v roce 2005 (**viz tabulka č. 4**).

Produkce zeleniny vykazuje stálý mírný pokles, v roce 2007 byla o 15 % nižší v porovnání s rokem 2002. Pěstební plochy i produkce vybraných druhů zeleniny (hlávkové zelí, mrkev, cibule a květák) se od roku 2002 výrazně snížily. Největší pokles vykazují plochy květáku (-53,3 %) a hlávkového zelí (-36,2 %), dále mrkve (-22,6 %) a cibule (-15,3 %).

Důvodem tohoto nepříznivého stavu je silná konkurence dovážené zeleniny ze zahraničí a zároveň nízká tuzemská efektivnost produkce zeleniny. Důsledkem je trvale se snižující počet pěstitelských subjektů, který v období 2002 – 2007 klesl z 1 200 na 579 (index 2007/02 – 48,25). Celková tuzemská produkce zeleniny zaznamenala pokles především u tradičních druhů.

Produkce hlávkového zelí, které představuje v průměru 11% podíl na pěstební výměře zeleniny a 24% podíl na celkové produkci zeleniny, klesla od roku 2002 o 34 %.

Cibule činí v průměru téměř 20% podíl na celkové výměře a 18% na celkové produkci zeleniny. Za sledované období klesla její produkce o 36 %.

Produkce mrkve, která zaujímá 13 % pěstebních ploch zeleniny, se na celkové produkci podílí 13 % a za sledované období klesla o 14 %.

Produkce květáku, který se sice svou rozlohou neřadí mezi nejčastěji pěstovaný druh zeleniny (podíl 5,3 %), avšak v Severočeském a Středočeském kraji patří mezi hlavní komodity. Jeho produkce se na celkové sklizni zeleniny podílí 4,3 %, což představuje pokles od roku 2002 o 52 %.

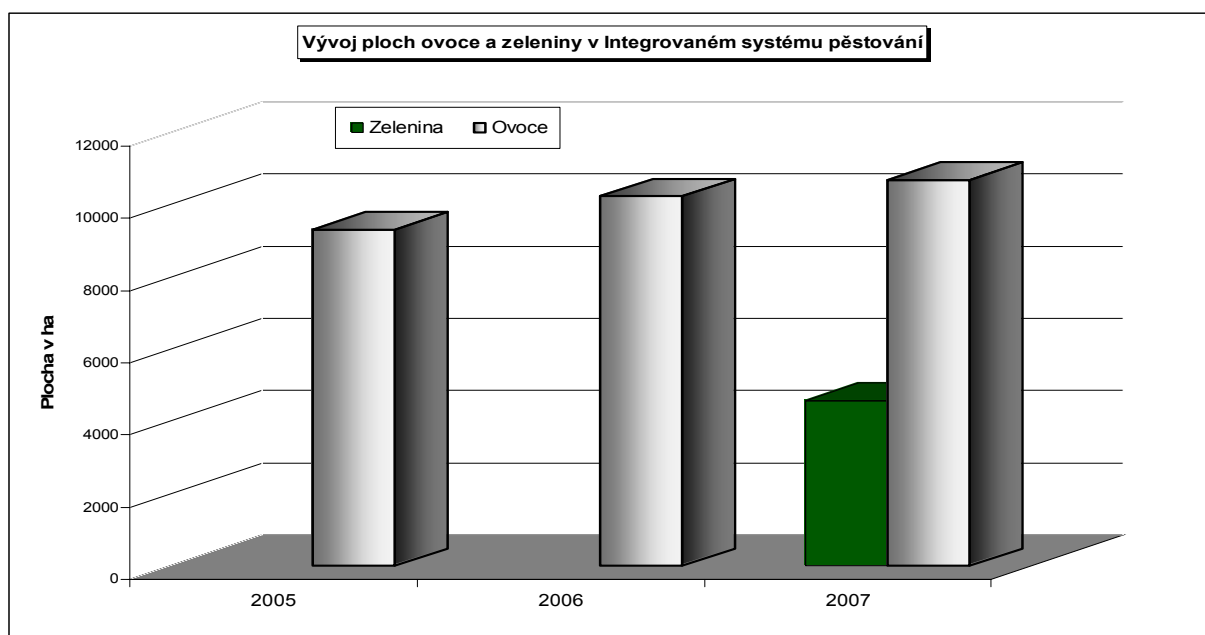
Ve spotřebě zeleniny je ČR vysoce nesoběstačná. Domácí produkce pokrývá spotřebu v průměru 37 %, a proto je doplňována dovozem. Dovoz zeleniny ve sledovaném období značně vzrostl (o 43 %), v roce 2007 dosáhl objemu 515,8 tis. t.

1.3. Integrovaná produkce ovoce a zeleniny a ekologické zemědělství

Integrovaná produkce (IP) je ekonomická produkce ovoce a zeleniny vysoké kvality při uplatnění ekologicky přijatelných metod pěstování a minimalizace nežádoucích vedlejších účinků agrochemikálií při jejich používání. Klade důraz na zvýšení ochrany životního prostředí a lidského zdraví (**viz tabulky č. 2a) a 4a**).

V roce 2005 byla zavedena podpora Integrovaných systémů pěstování ovoce v agroenvironmentálních opatření v rámci Horizontálního plánu rozvoje venkova na období 2004 – 2006. Od roku 2007 je pak podporována v agroenvironmentálních opatření v rámci PRV na období 2007 – 2013 „Integrovaná produkce zeleniny“ a pokračuje podpora „Integrované produkce ovoce“. Základním cílem IP je především ochrana životního prostředí, vytváření prostoru pro tvorbu vyváženého a přirozeného prostředí ovocných sadů a vinic s vyrovnaným druhovým zastoupením rostlin a živočichů vázaných na tento typ agroekosystému. IP využívá přirozené přírodní regulační mechanismy a je založena zejména na optimalizaci a šetrnosti při aplikaci pesticidů, případně hnojiv. IP může sloužit jako potenciální příprava na případný přechod k náročnějšímu hospodaření v ekologickém zemědělství (EZ).

V roce 2007 činí podíl ovocných sadů v systému IP 65 % na výměře produkčních sadů a podíl zeleniny v IP téměř 30 % na celkové sklizňové ploše zeleniny.

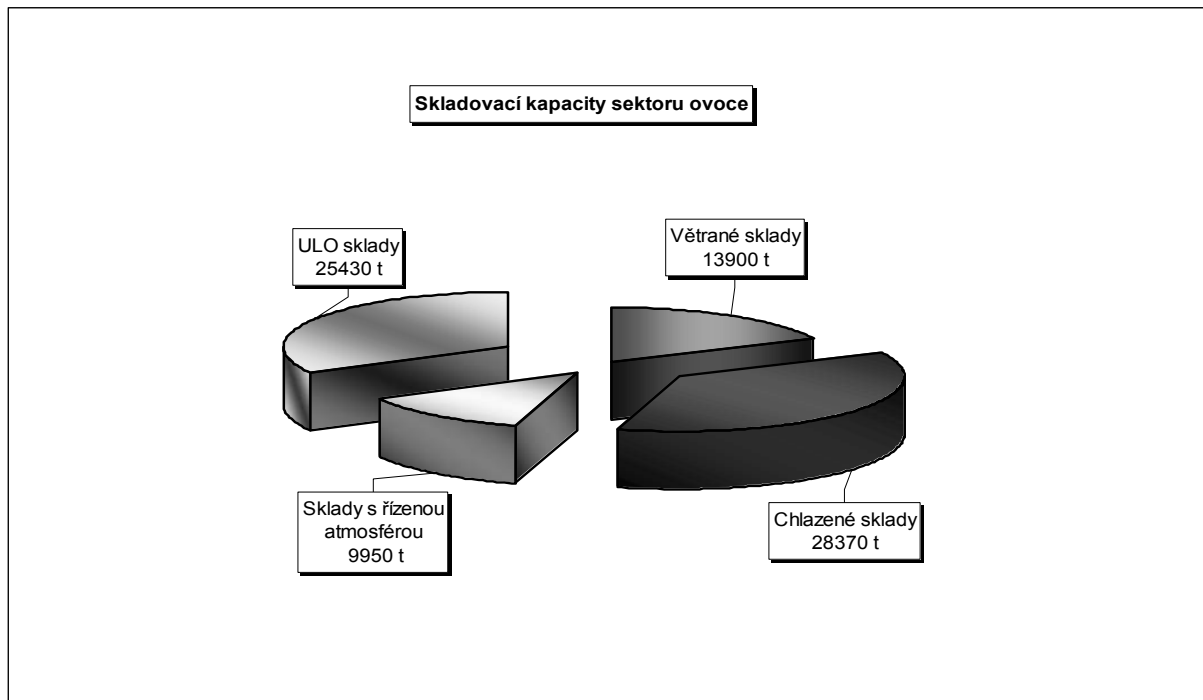
Ekologické zemědělství (EZ) je způsob hospodaření, který je v souladu s požadavky národní a evropské legislativy, upravující tento systém produkce. Konkrétně se jedná o NR (ES) č. 834/2007, o ekologické produkci a označování ekologických produktů, a prováděcí NK (ES) č. 889/2008. Tato evropská legislativa je doplněna národním zákonem č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství.

Státní podpora ekologického zemědělství je prostřednictvím MZe realizována již od roku 1990. V současné podobě (dotace na plochu v režimu EZ) je podpora vyplácena od roku 1998, v rámci tzv. agroenvironmentálních opatření. Od roku 2007 je tato dotace na plochu zakotvena v PRV, osa II. Ekologičtí zemědělci jsou bodově zvýhodněni při hodnocení investičních projektů také v některých opatřeních os I a III PRV. Jedná se např. o podporu činnosti mladých zemědělců, modernizace zemědělských podniků nebo o podporu cestovního ruchu (projekty v oblasti agroturistiky).

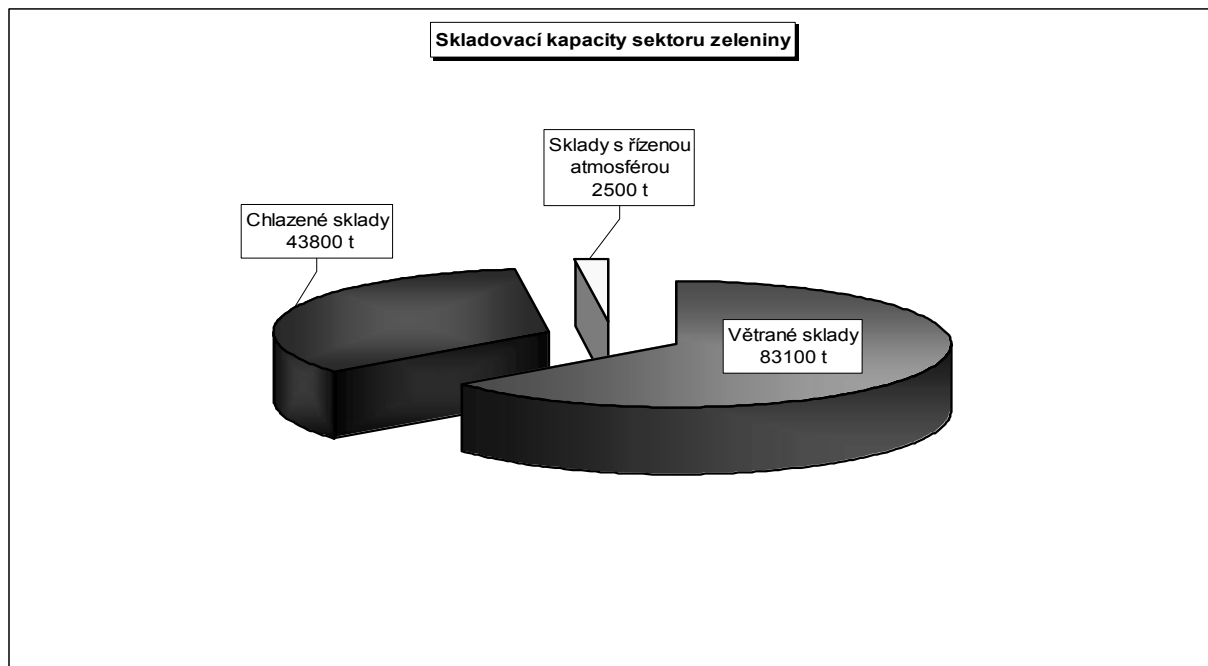
K 31. 10. 2008 hospodařilo podle zásad ekologického zemědělství 1 802 farem na celkové výměře 338 722 ha, což představuje podíl 7,97 % výměry zemědělské půdy. Výměra ekologických sadů v ekologickém zemědělství byla k tomuto datu 2 777 ha a zeleniny v ekologickém zemědělství cca 600 ha.

I.4. Skladovací kapacity

V současné době je v ČR k dispozici 77 650 t kapacit pro skladování ovoce (**viz tabulka č. 6**), které však nejsou dostatečně využívány. Kapacita skladů s řízenou atmosférou a skladů s velmi nízkým obsahem kyslíku (ULO) tvoří 46 %, chlazené sklady 36 % a větrané 18 %. Celková skladovací kapacita se od roku 2002 zvýšila o 17 %, výrazně se zvýšil počet skladů, které prošly rekonstrukcí a budováním nových technologií skladování v rámci využití finančních podpor programu SAPARD. Zvýšila se především kapacita skladů s ULO o 71 % na současnou kapacitu 25 430 t a kapacita skladů s řízenou atmosférou o 21 % na 9 950 t. Naproti tomu kapacita větraných skladů klesla ve sledovaném období o 7 %.

Pro skladování zeleniny jsou v současné době v ČR skladovací kapacity v objemu 129 400 t (**viz tabulka č. 6**), což je od roku 2002 nárůst o 15 %, zejména díky zvýšení kapacit skladů, které byly zrekonstruovány a byly vybudovány nové technologie skladování v rámci finančních podpor programu SAPARD. Největší zastoupení mají větrané sklady (64 %), dále chlazené sklady (34 %) a pouhá 2 % představují sklady s řízenou atmosférou.

Celková úroveň skladovacích kapacit se zvýšila především pokud se týká technické a technologické úrovně. Rekonstrukce skladovacích kapacit probíhá i nadále a je prováděna výhradně na úrovni jednotlivých producentů. Je vázána na původní rozsah stavebních kapacit členů a zároveň na pěstební strukturu v dané lokalitě.

Z hlediska potřeb uspokojování požadavků trhu, především řetězců, na široký sortiment a celkovou komplexnost dodávek vznikají těžkosti pro jejich plnění, neboť skladovací kapacity jsou geograficky rozptýlené. Dochází k vyšším provozním a především dopravním nákladům. Tento nepříznivý stav vede v mnoha případech k nemožnosti uzavírat s rozhodujícími odběrateli dlouhodobé obchodní dohody na pravidelnost dodávek.

Z pohledu dalšího rozvoje se jeví jako důležitá potřeba zřízení distribučních center, které by prováděly komplexní distribuci pro jednotlivé organizace producentů na celém území ČR. Byl by to významný krok k stabilizaci prodeje a podstatnému zvýšení postavení sektoru ovoce a zeleniny na trhu. K dosažení tohoto cíle je třeba změnit současný stav konkurenčního postavení mezi jednotlivými organizacemi producentů a přejít na formu spolupráce. Vyšší formu propojování mezi jednotlivými producenty umožňuje sdružení organizací producentů.

2. Obchodní bilance

2.1. Zahraniční obchod s ovocem mírného pásma (viz tabulka č. 3)

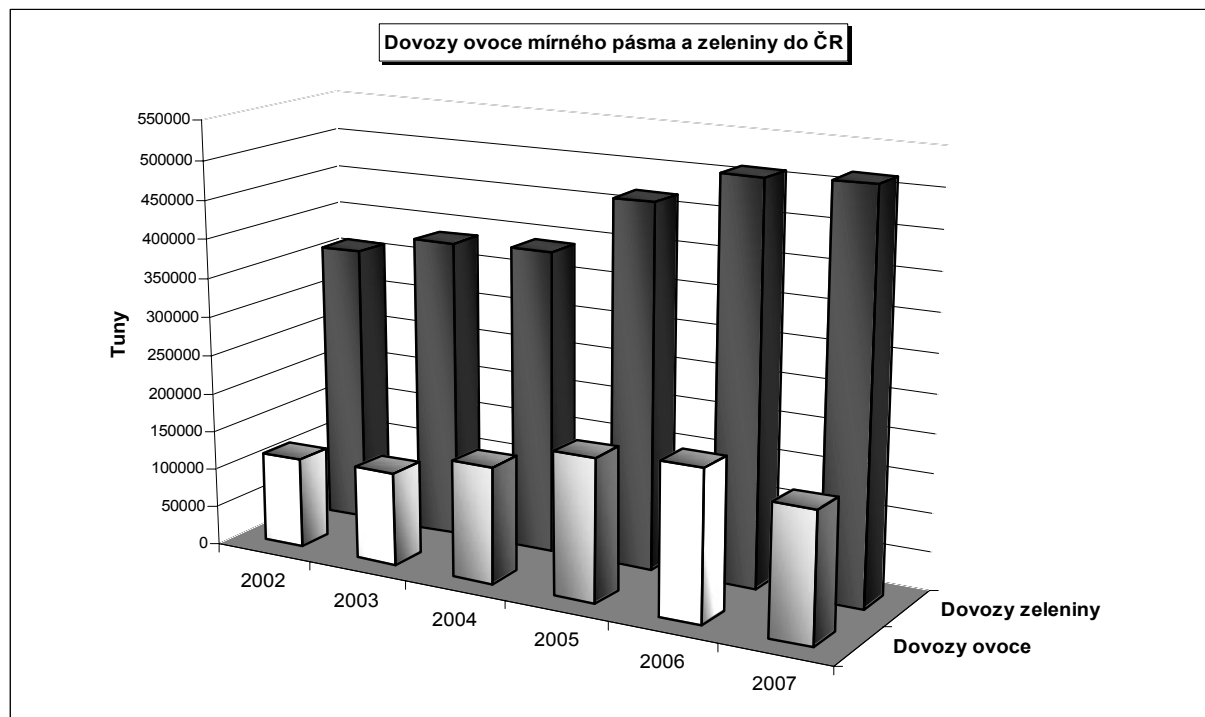
Zahraniční obchod ČR s ovocem a zeleninou je statisticky sledován od roku 1994 a u obou komodit vykazuje vysoce záporné saldo.

Od roku 1996 se finanční bilance zahraničního obchodu s čerstvým ovocem udržovala s malými ročními výkyvy na přibližně stejné úrovni, od roku 2006 zaznamenal celkový deficit mírný pokles.

Dovoz ovoce m. p. se v roce 2007 v porovnání s rokem 2002 zvýšil o 42 % na objem 166 tis. t. Vývoz ovoce m. p. vykazuje od roku 2002 pokles o 20 % na celkových 69,9 tis. t a jeho podíl na dovozu v období let 2002 – 2007 činí 48,8 %.

Objem vývozu ovoce pravidelně kolísá, každým druhým rokem je výrazně ovlivňován objemem vyvezených jablek, jejichž podíl na celkovém vývozu ovoce m. p. je v průměru 82,5 %. Podíl moštových jablek na objemu vyvážených jablek se pohybuje od 70 – 90 %.

Na celkovém množství dovezeného ovoce m. p. se jablka podílejí v průměru 38,5 %. Na rozdíl od vývozu se jedná zejména o konzumní jablka, která představují podíl v rozmezí 90 – 97 %.

2.2 Zahraniční obchod se zeleninou (viz tabulka č. 5)

Bilance zahraničního obchodu s čerstvou zeleninou je od roku 1994 vysoce pasivní a úhrnné pasivum se každoročně zvyšuje. Dovoz se v roce 2007 oproti roku 2002 zvýšil o 43 % na celkových 515,8 tis. t, přičemž ze zemí EU pochází 92 % dodané zeleniny.

Vývoz zeleniny se za uvedené období enormně zvýšil (na 74,6 tis. t), avšak ve skutečnosti se jedná o reexporty a transporty zeleniny směřující přes území ČR zejména na Slovensko (případně do dalších zemí). Podíl vývozu zeleniny na dovozu činí v průměru 14,5 %.

Cibule, květák, zelí a mrkev měly záporné saldo v zahraničním obchodě po celé sledované období. Výrazný nárůst nastal u dovozu – a zejména u vývozu – od roku 2004, tedy vstupem ČR do EU. Dovoz cibule se zvýšil o 134 %, mrkve o 87 %, zelí o 85 % a kvěťáku o 30 %.

2.3. Podíl tuzemských dodávek vybraných druhů ovoce a zeleniny na celkovém obchodě

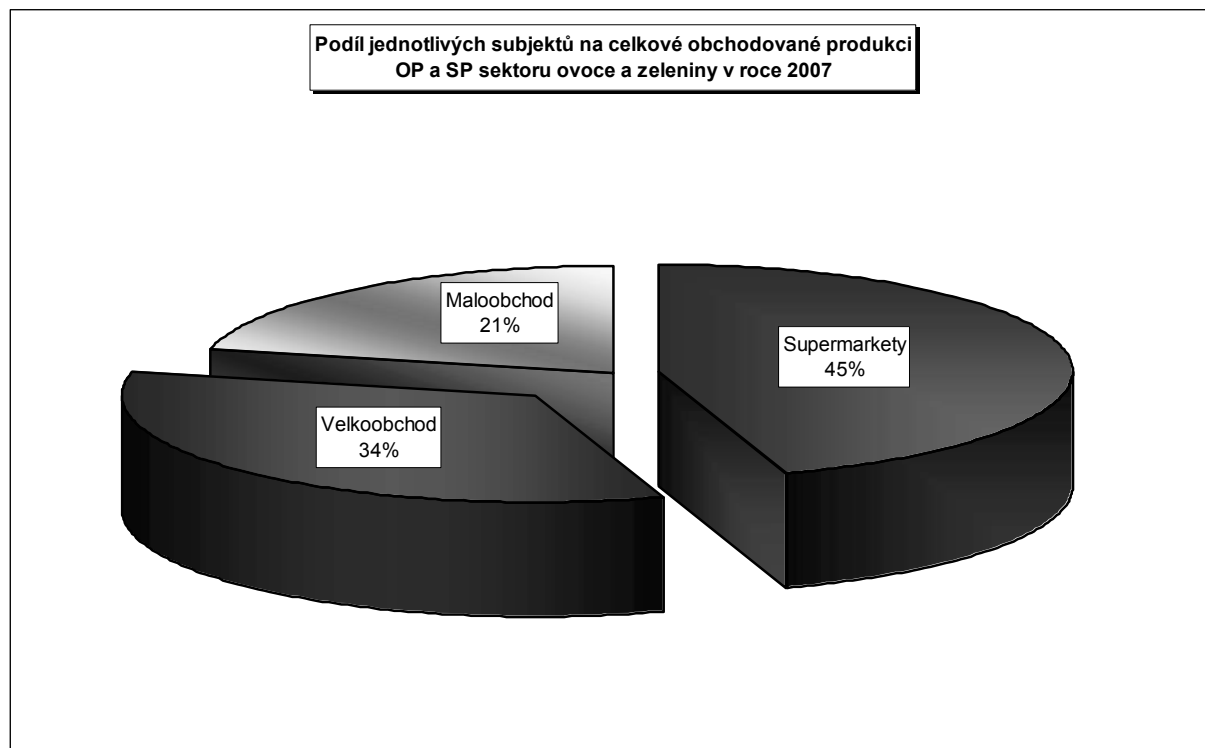
Na celkové **produkcí ovoce** mají rozhodující podíl jablka (cca 60 - 65 %). Podíl tuzemských dodávek jablek na celkovém obchodě s jablky od roku 2002 mírně klesl a v roce 2007 činil 55 % (**viz tabulka č. 3**)

Na celkové **produkcí zeleniny** ČR se výrazně podílí cibule, hlávkové zelí, mrkev a květák (dohromady tvoří podíl 49,5 %). Podíl dodávek těchto komodit na celkovém obchodě během uvedeného období klesá; nejvýraznější je pokles podílu dodávek u kvěťáku (-50 %), dále u hlávkového zelí a mrkve (-24,6 %) a cibule (-17,5 %) (**viz tabulka č. 5**).

2.4. Význam obchodních řetězců při prodeji ovoce a zeleniny

Podíl tzv. řetězců na celkové tvorbě maloobchodního obrátu veškerého zboží v ČR je v současnosti udáván ve výši 70 – 80 % (dle INCOMA Research).

Organizace producentů a seskupení producentů (SP) odbytují svou produkci ovoce a zeleniny prostřednictvím řetězců ze 68 %.

3. Organizace producentů v sektoru ovoce a zeleniny

3.1. Vývoj zakládání organizací producentů (viz tabulky č. 11 a 12)

V roce 2004 (k 1.5.2004) bylo v ČR registrováno celkem 8 organizací producentů (automatická registrace stávajících obytných družstev dle NK č. 686/2004), z toho 5 OP naplnilo operační program. O předběžnou registraci jako seskupení producentů s plánem k dosažení uznání požádaly 2 subjekty.

V roce 2005 bylo řádně registrováno (dle NK č. 1432/2003) 5 OP a 4 předběžně uznané SP.

V roce 2006 žádost o schválení operačního programu (dle NK č. 1433/2003) předložily a byly uznány 4 OP (dle NK č. 1432/2003), předběžně uznané byly 4 SP.

V roce 2007 bylo řádně registrováno (dle Kapitoly II NK č. 1432/2003) 5 OP a 6 SP (dle Kapitoly III NK č. 1432/2003).

Vývoj organizací producentů ovoce a zeleniny

CELKEM OP	2004	2005	2006	2007	Index 2007/2004
plocha (ha)	6 139,24	6 245,44	4 043,61	4 749,56	77,36
obch. produkce (Kč)	626 346 898	674 487 202	465 216 878	642 722 567	102,61
obch. produkce (t)	105 584,50	102 473,69	79 413,20	75 959,00	71,94
počet členů	161	133	122	131	81,37
ha/člen OP	38,13	46,96	33,14	36,26	95,10

Vývoj seskupení producentů ovoce a zeleniny

CELKEM SP	2004	2005	2006	2007	Index 2007/2004
plocha (ha)	500,59	913,51	984,34	2 826,73	564,68
obch. produkce (Kč)	40 044 882	105 944 179	97 580 414	500 989 065	1 125,11
obch. produkce (t)	12 687	21 475	20 855	55 410	436,75
počet členů	24	43	42	54	225,00
ha/člen SP	20,86	21,24	23,44	52,35	250,96

Počet OP se v průběhu let 2004 – 2007 celkem neměnil, avšak došlo k poklesu členů v jednotlivých OP téměř o 19 % a ke snížení celkové výměry pozemků OP o 22,6 %. Naproti tomu došlo ve sledovaném období k výraznému nárůstu zakládání SP.

Důvody poklesu členské základny

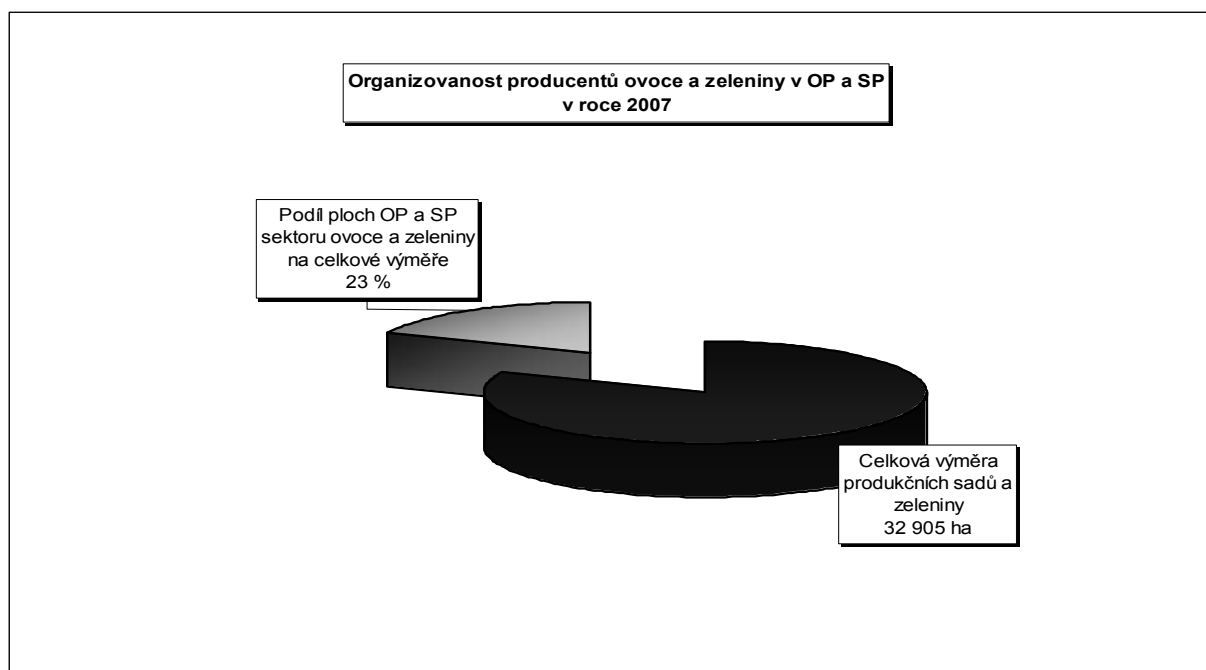
- velikostní různorodost členské základny jednotlivých organizací producentů (seskupení členů s 2 – 3 ha a členů se 100 a více ha),
- rozdílné potřeby členů k doplnění, obnově a celkové stabilizaci základního technologického vybavení jednotlivých členů,
- negativní vliv historické zkušenosti s principy družstevního spoluvlastnictví,
- pocitu ztráty vlastní podnikatelské soběstačnosti,
- nedocnění výhod principu společného odbytu v prvních létech činnosti, organizace producentů.

3.2. Organizovanost producentů ovoce a zeleniny (viz tabulky č. 7 – 12)

Plochy produkčních plodných sadů, které jsou zahrnuty do OP a SP ovoce, dosahují v současnosti 4 094,5 ha, což představuje 25% podíl na celkové výměře produkčních ovocných sadů v ČR.

Pěstební plochy zeleniny, které jsou zahrnuty do OP a SP producentů zeleniny, dosahovaly v roce 2007 3 481,8 ha, což je 21% podíl z celkové výměře sklizňových ploch zeleniny.

Celková výměra OP a SP ovoce a zeleniny v roce 2007 činila 7 576,3 ha, což z celkové výměry ovocných produkčních sadů a sklizňových ploch zeleniny v ČR představuje 23 %.

3.3. Struktura čerpání dotací

Čerpání dotací a jejich struktura je sledována v rámci realizace operačních programů jednotlivých OP v období 2004 – 2007. Struktura výdajů na dílčí opatření OPP je sledována podle předepsané metodiky EU v 8 výdajových skupinách (viz tabulky č. 13 – 13d a 14).

Protože realizace velké části opatření ve vazbě na skutečné čerpání podpor překrývá roční sledované údaje, je objektivní hodnocení čerpání podpor v jejich struktuře možno sledovat v rámci celého hodnoceného období 2004 -2007.

Prvotní investice OP směřovaly na zajištění nejzákladnějšího vybavení pro skladové hospodářství, manipulaci a transport. Postupně se zvyšovaly náklady na propagaci zaměřenou na prezentaci

jednotlivých organizací jako nových subjektů na trhu s ovocem a zeleninou. Poměrně stabilní výdaje (10 %) jsou vynakládány na opatření týkající se zvyšování kvality produkce. Celkově lze strukturu výdajových položek v prvních 2 – 3 letech charakterizovat jako krytí pouze základních potřeb nutných k běžné činnosti OP a jejich členů.

Zvyšující se nároky odběratelské sítě (především obchodních řetězců) na dodávky, které splňují nároky na pravidelnost, vyrovnanou jakost, trvalý sortiment v druzích a typech balení, však vyžadují realizaci rozsáhlejších investic. Objem těchto investičních výdajů již představuje dlouhodobější program (více než 3 roky), který by postavení OP významně posílil. Prosazování takových opatření, které již mají charakter reálné společné investice, tedy společného majetku všech nebo alespoň rozhodující většiny členské základny, se zatím prosazuje velmi pomalu.

Vysoký stupeň koncentrace poptávky v ČR tak i nadále bude hrát rozhodující roli v provazování podmínek dodávek zboží na trhu. Jednou z možností, jak uspět při plnění požadavků trhu, je – kromě vlastních aktivit jednotlivých OP – jejich dobrovolné sdružení. Hlavním smyslem sdružení by mělo být posílení postavení na trhu prostřednictvím společného postupu při prodeji zboží. Výhodou sdružení OP je poměrně rychlá možnost reakce na požadavky trhu bez vysoké investiční náročnosti a zároveň částečná eliminace vnitřní konkurence.

3.4. Struktura odbytu

Vývoj odbytu produkce OP a podíl jednotlivých subjektů na celkové obchodované produkci (v Kč)

ROK	Supermarkety	Podíl	Velkoobchod	Podíl	Maloobchod	Podíl	Zprac.	Podíl	CELKEM
2004	219294124	35,01%	182728655	29,18%	106052362	16,93%	118271757	18,88%	626 346 898
2005	218024989	32,32%	217982103	32,32%	104095815	15,44%	134384295	19,92%	674 487 202
2006	151664632	32,60%	69558318	14,95%	146028476	31,39%	97965452	21,06%	465 216 878
2007	230691481	35,89%	101025398	15,72%	161114718	25,07%	149890970	23,32%	642 722 567
CELKEM	819675226	34,03%	571294474	23,72%	517291371	21,47%	500512474	20,78%	2 408 773 545

Vývoj odbytu produkce SP a podíl jednotlivých subjektů na celkové obchodované produkci (v Kč)

ROK	Supermarkety	Podíl	Velkoobchod	Podíl	Maloobchod	Podíl	Zprac.	Podíl	CELKEM
2004	900000	2,25%	3500000	8,74%	2216768	5,54%	33428114	83,48%	40 044 882
2005	28728250	27,12%	23031250	21,74%	9658633	9,12%	44526046	42,02%	105 944 179
2006	23449073	24,03%	23597643	24,18%	7903042	8,10%	42630656	43,69%	97 580 414
2007	287821187	57,45%	158831892	31,70%	12183580	2,43%	42152406	8,42%	500 989 065
CELKEM	340898510	45,78%	208960785	28,07%	31962022	4,29%	162737222	21,86%	744 558 540

Vývoj odbytu produkce OP + SP a podíl jednotlivých subjektů na celkové obchodované produkci (v Kč)

ROK	Supermarkety	Podíl	Velkoobchod	Podíl	Maloobchod	Podíl	Zprac.	Podíl	CELKEM
2004	220194124	33,04%	186228655	27,95%	108269130	16,25%	151699871	22,76%	666 391 780
2005	246753239	31,62%	241013353	30,88%	113754448	14,58%	178910341	22,92%	780 431 381
2006	175113705	31,11%	93155961	16,55%	153931518	27,36%	140596108	24,98%	562 797 292
2007	518512668	45,34%	259857290	22,72%	173298298	15,15%	192043376	16,79%	1 143 711 632
CELKEM	1160573736	36,80%	780255259	24,74%	549253394	17,42%	663249696	21,04%	3 153 332 084

Supermarkety: maloobchodní prodej prostřednictvím tzv. řetězců, distribuce je prováděna buď přímo do prodejen nebo velkoobchodních skladů jednotlivých řetězců.

Velkoobchod: dodávky zboží jsou uskutečňovány výhradně do skladů velkoobchodu.

Maloobchod: dodávky zboží jsou uskutečňovány výhradně do jednotlivých maloobchodních prodejen. Do obrátu je zahrnut tzv. ostatní prodej, který představuje různý a nahodilý maloobchodní prodej (stánky, veletrhy, vlastní maloobchod apod.).

Obecná koncentrace maloobchodního prodeje v ČR je v porovnání s ostatními sousedními státy na velmi vysoké úrovni (cca 75%). Ve sledovaném období 2004 – 2007, od vstupu ČR do EU, je tento trend trvale nad 70 %.

Podíl dodávek OP rozhodujícím odběratelským subjektům, tj. supermarketům a velkoobchodu, je jedním z hlavních cílových ukazatelů efektivnosti prodeje OP. Relativně vysoký podíl těchto dodávek byl již v prvním roce sledovaného období (2004 – 34,03 % supermarketů a 23,72 % velkoobchodu). Hlavním důvodem byla již vytvořená koncentrovaná struktura poptávky, což na jedné straně vytvářelo podmínky pro pravidelnost dodávek a částečně i plánovitost produkce. Na druhé straně se projevil jako negativní vliv nízký stupeň organizovanosti producentů v OP (2004 – 19,6 %, viz **tabulka č. 7**).

Na trhu je vysoký počet prodávajících subjektů (pěstitelů) oproti koncentrovaným odběratelům (obchodním řetězcům), což vytváří nerovné podmínky, které mají bezprostřední vliv na nízkou úroveň prodejních cen producentů v OP. V následujících letech sice postupně dochází k vyšší míře organizovanosti (z 19,6 % v roce 2004 na 23 % v roce 2007) a zvyšování prodeje rozhodujícím odběratelům, tj. supermarketům a velkoobchodu (z 60,99 % na 68,06 %), avšak celkovou pozici sektoru ovoce a zeleniny na trhu tento mírný nárůst příliš neovlivnil.

Z těchto důvodů se jeví, kromě jiného, potřeba vyššího stupně organizovanosti producentů v OP jako jedna ze základních podmínek k dosažení vyšší efektivnosti produkce.

Vysoký stupeň koncentrace poptávky v ČR však vyžaduje, kromě vzniku nových OP, koncentrovat nabídku již existujících OP. Tohoto záměru je možno dosáhnout vytvářením „sdružení OP“, jejichž hlavním cílem je soustředění nabídky pro jednotlivé OP.

B) Silné stránky sektoru

Sektor ovoce

- odborná úroveň pěstitelů včetně tradice
- velikost producentů
- podíl produkce vypěstované postupy šetrnými k životnímu prostředí

Sektor zeleniny

- velikostně významné podniky
- klimatické podmínky pro základní sortiment
- kvalifikace řídicích pracovníků

C) Slabé stránky sektoru

Sektor ovoce

- silná konkurence
- nižší úroveň technického vybavení
- odrůdová struktura sadů (**viz tabulka č. 15**)
- věková struktura sadů (**viz tabulka č. 16**)
- marketing
- nízká úroveň zájmu o sdružování
- nízká úroveň vývozu
- poměr mezi tržní a průmyslovou produkcí
- nedostatek pracovních sil

Sektor zeleniny

- nižší úroveň technologického vybavení
- nezáměr o sdružování – historický aspekt
- nedostatek pracovních sil
- silná konkurence
- marketing
- poměr mezi tržní a průmyslovou produkcí
- nedostatek zpracovatelských kapacit

D) Možnosti rozvoje sektoru

- rozšíření a zlepšení spolupráci mezi organizacemi producentů,
- zvýšení objemu produkce rozšířením pěstebních ploch a intenzifikací produkce,
- diverzifikace produkce určené jak k přímé spotřebě tak i ke zpracování,
- zvýšení objemu prodeje účinnou spoluprací mezi OP, supermarketky a maloobchodními řetězci,
- zvýšení spotřeby, změny životního stylu a spotřebitelských návyků,
- zvýšení produktivity,
- zvýšení rozsahu zelinářství,
- rozšíření rozměru produkce ovoce a zeleniny postupy šetrnými k životnímu prostředí,
- zajištění bezprostřední vzdálenost k trhům.

E) Rizika v sektoru

- rostoucí náklady vstupů (energie, mzdy),
- silná koncentrace maloobchodního trhu – řetězce,
- silná mezinárodní konkurence,
- sezónní pracovní síla.

III. CÍLE OPERAČNÍCH PROGRAMŮ

Strategie

Hlavním strategickým cílem při dalším rozvoji sektoru je podpora k další koncentraci nabídky produktů tržní spotřeby v požadované struktuře, jakosti a termínech dodávek.

- Pro zvýšení atraktivity členství v OP a celkově vyšší míry organizovanosti bude podpora směřována k zakládání nových seskupení producentů (SP) a současně bude rovněž kladen důraz na vzájemnou spolupráci mezi již existujícími OP při koncentraci jejich nabídky.
- Trvale zvyšující se spotřebu ovoce a zeleniny, která je dána především změnou spotřebitelské poptávky trhu v důsledku ustupujícího trendu samozásobení obyvatelstva, bude nutno pokrývat zvýšeným objemem dodávek z tuzemské produkce.
- Strukturální změnou a restrukturalizací ovocných výsadeb včetně rozšíření nabídky základních druhů zeleniny dosáhnout zvýšení objemu dodávek do tržní sítě o 15 % do roku 2013.

Provázanost a doplňkovost

Stanovení jednotlivých opatření v rámci operačních programů OP v sektoru ovoce a zeleniny vyplývá ze strategického cíle zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství. Svým zaměřením jsou určena na podporu rozvoje OP.

Opatření navazují na PRV především v ose I., opatření II.1.1 – Modernizace zemědělských podniků a v ose II., opatření II.1.3 – Agroenvironmentální opatření. Stanovení environmentálních opatření v rámci operačních programů OP vychází z pravidel pro environmentální opatření PRV. VS doplňuje svými opatřeními priority schváleného PRV ČR, kterými jsou biologická rozmanitost, ochrana vody a půdy a zmírňování klimatických změn podle osy II PRV. Dále dle ustanovení článku 103f NR (ES) č. 1234/2007, v platném znění. VR u opatřeních, týkajících se životního prostředí, zajišťuje, že opatření splňují požadavky NR (ES) č. 1698/2005, včetně požadavku na doplňkovost, soudržnost a soulad jednotlivých akcí, jak je definováno článkem 5 daného nařízení.

Zamezení dvojího financování

Vychází z podmínek stanovených schváleným PRV na období 2007-2013, v bodě 10.1.3 „Vztah společných tržních organizací a PRV“. Kontrolní mechanismy při poskytování plateb musí zajistit dodržení základního principu neposkytování podpory jednomu projektu z více než právními předpisy stanovených zdrojů. Podle těchto podmínek nedochází k souběhu podpor v rámci SOT a opatření

PRV. Překryv SOT a PRV nenastává ani v rámci způsobilých výdajů a subjektu příjemce podpory. I přesto byla do patřičných opatření doplněna podmínka poskytnutí podpory a to, že pro financování projektu lze využít pouze jeden zdroj financování ze zdrojů EU, zejména pokud jde o podpory dle Přílohy I NK (ES) č. 1974/2006.

Kontrola zamezení dvojího financování bude prováděna před proplacením projektu SZIFem, který před samotným schvalovacím řízením operačních programů OP porovná žadatele (tj. organizaci producentů) a zároveň jednotlivé členy OP s Centrální databází žadatelů (CEDR). Při samotném předložení žádosti o podporu předkládá žadatel čestné prohlášení, že výdaje operačního programu, na které je požadována podpora, nebyly a nebudou po dobu vázanosti investice podpořeny jiným finančním nástrojem EU, ani z jiných národních veřejných zdrojů. Dále je při každé kontrole na místě kontrolováno účetnictví žadatele.

A) Dílčí cíle strategického záměru dle nařízení vlády č. 318/2008 Sb.

1. Plánování produkce

- restrukturalizace sadů

výkonnostní ukazatel:	počet ha (nové za staré)
cíl záměru:	optimalizace prodeje podle plánu odbytu

- optimalizace produkčních nákladů

výkonnostní ukazatel:	změna nákladů na jednotku produkce (může být i vyšší)
cíl záměru:	zvýšení konkurenceschopnosti

- odrůdová struktura plodin

výkonnostní ukazatel:	počet ha a objem tržeb
cíl záměru:	optimalizace struktury plodin podle poptávky

2. Kvalita produkce

- odrůdová struktura sadů

výkonnostní ukazatel:	počet dotčených odrůd
	počet dotčených ha
cíl záměru:	zvýšení kvality produkce

- technologie pro pěstování a sklizeň produkce

výkonnostní ukazatel:	rozsah dotčených pěstebních ploch (ha) a objemu sklizně (t)
cíl záměru:	zvýšení kvality produkce a optimalizace nákladů

3. Zlepšení odbytu

- třídění produkce

výkonnostní ukazatel:	objem dotčené produkce v t (odhad zvýšené hodnoty prodané produkce v Kč/jednotku produkce nebo v %) vyšší tržnost
cíl záměru:	

- posklizňová úprava

výkonnostní ukazatel:	objem dotčené produkce v t (odhad zvýšení hodnoty prodané produkce v Kč/jednotku produkce nebo v %)
cíl záměru:	vyšší tržnost

- skladové hospodářství

výkonnostní ukazatel:	prodloužená doba skladování (dny) kvalita produkce (množství ve vyšší kvalitativní třídě nebo odhad změny cen), snížení ztrát
cíl záměru:	zvýšení plynulosti dodávek

- **propagace**

výkonnostní ukazatel:
cíl záměru:

počet akcí, odhad zvýšení prodeje
zvýšení zájmu spotřebitelů a odbytu

4. **Vzdělávání**

Zaměření na oblasti:

- **integrovaná produkce**
- **ekologické zemědělství**
- **environmentální témata**

- **kvalita produkce**
- **poradenství, školení**

výkonnostní ukazatel:
cíl záměru:

počet akcí, počet účastníků
zvýšení odborné úrovně producentů

5. **Předcházení krizím a jejich řešení**

- **stahování z trhu**

výkonnostní ukazatel:
cíl záměru:

množství a hodnota produkce
stabilizace cen

- **pojištění**

výkonnostní ukazatel:
cíl záměru:

rozsah hodnoty pojištěného rizika
stabilizace příjmů producentů

- **propagační aktivity**

výkonnostní ukazatel:
cíl záměru:

počet akcí
zvýšení spotřeby a prodeje ovoce a zeleniny

6. **Environmentální opatření**

- viz Vnitrostátní rámec ČR

B) Opatření pro operační programy

Opatření č. 1 - Plánování produkce

Akce zaměřené na plánování produkce:

- investice spojené s pořízením výpočetní a kancelářské techniky
- investice spojené s pořízením softwarového vybavení
- osobní náklady v souvislosti s plánováním produkce (odhady, sklizňové termíny, soulad mezi poptávkou a nabídkou atp.)

Opatření č. 2 - Kvalita produkce

Akce zaměřené na kvalitu produkce:

- investice spojené s pořízením technologií pro přípravu půdy
- investice spojené s pořízením technologií pro ošetřování rostlin
- investice spojené s pořízením technologií pro sklizeň rostlin
- investice spojené s pořízením technologií pro dopravu produkce k posklizňové úpravě či ke zpracování
- investice spojené s pořízením skleníků či foliových krytů
- osobní náklady vyplývající z opatření ke zlepšení a udržení vysoké úrovně jakosti
- investice související se zajištěním certifikace produktů
- pořízení přepravních zařízení udržujících kvalitu produkce

Opatření č. 3 - Odbyt produkce

Akce zaměřené na odbyt produkce:

- investice spojené s pořízením technologií pro posklizňovou úpravu produkce
- investice spojené s pořízením technologií pro třídění či balení produkce
- investice spojené s úpravou či vybudováním skladovacích a manipulačních prostor
- investice spojené s certifikací procesu řízení
- pronájem skladovacích a manipulačních prostor jako účelná náhrada výstavby nových skladů
- osobní náklady a investice vyplývající z opatření ke zlepšení úrovně uvádění zboží na trh
- výdaje související s aktivním marketingem
- osobní náklady vyplývající z opatření ke zvyšování koncentrace nabídky
- investice na zvýšení přidané hodnoty produkce

Opatření č. 4 - Vzdělávání - školení

Akce zaměřené na vzdělávání a školení:

- akce spojené se získáním odborných informací o integrované produkci a ekologickém zemědělství
- akce spojené se získáním odborných informací o environmentálních tématech,
- akce spojené se získáním odborných informací o kontrole chorob a škůdců, jakosti produktů
- akce spojené se získáním odborných informací o dohledatelnosti produktů,
- akce spojené se získáním odborných informací o zlepšení a udržení vysoké kvality produkce
- poradenská činnost k zajištění vysoké kvality produkce

Opatření č. 5 - Předcházení krizím a jejich řešení

Akce zaměřené na předcházení krizím a jejich řešení:

- investice spojené se zajištěním stability podnikatelského prostředí pomocí podpory pojištění do 80 %
- investice spojené s propagací správných stravovacích návyků
- investice spojené s propagací obchodní značky OP, příp. sdružení OP
- investice spojené s propagací značek jakosti
- výdaje spojené s řízeným stahováním z trhu
- investice do budování systémů síťových a foliových krytů

Opatření č. 6 – Environmentální opatření – viz Vnitrostátní rámec ČR v nařízení vlády č. 318/2008 Sb., o provádění některých opatření společné organizace trhu s ovocem a zeleninou.

Ukazatelé plnění jednotlivých opatření jsou stanoveny podle, čl. 126, odst. 3. příloha XIV nařízení Komise (ES) č. 1580/2007, v platném znění.

Vyhodnocení realizovaných opatření se provádí podle čl. 98 nařízení Komise (ES) č. 1580/2007, v platném znění.

Výdajové položky jednotlivých opatření musí splňovat podmínky podle:

- NK (ES) č. 1580/2007, příloha č.VIII, ve znění pozdějších předpisů
- Vnitrostátní rámec ČR pro environmentální opatření OP pro období 2008 – 2013, schválený Komisí EU dne 17. 11. 2008
- NR (ES) č. 1234/2007, ve znění pozdějších předpisů

C) Stanovení max. podílů jednotlivých opatření z provozního fondu

(NK (ES) č. 1580/2007, čl. 57, bod 5, v platném znění) (viz tabulky č. 13 – 13d)

V zájmu zajištění přiměřené míry čerpání podpor mezi jednotlivými opatřeními OPP je pro období 2008 - 2013 stanoven max. limit čerpání výdajových položek v rámci daného OPP jednotlivých OP podle typu opatření:

	Max. limit čerpání
Opatření č. 1 – Plánování produkce	do 60 % celkových výdajů OP
Opatření č. 2 – Kvalita produkce	do 60 % celkových výdajů OP
Opatření č. 3 – Odbyt produkce	do 60 % celkových výdajů OP
Opatření č. 4 – Vzdělávání	do 60 % celkových výdajů OP
Opatření č. 5 – Předcházení krizím a jejich řešení Stanoveno podle NR č. 1234/2007, čl. 103c	do 33 % celkových výdajů OP
Opatření č. 6 – Environmentální opatření Stanoveno podle NR č. 1234/2007, čl. 103c, bod 3 a VR schváleného Komisí dne 17. 11. 2008	min. dvě opatření nebo min. 10 % z celkových výdajů OP

Limit v % se vztahuje na čerpání výdajových položek v rámci OPP pro jednotlivé organizace producentů po dobu trvání jejich OPP.

PODÍL SEKTORU OVOCE A ZELENINY NA CELKOVÉ VÝMĚŘE ORNÉ PŮDY ČR

Tabulka č. I

Ukazatel	2007	2006	2005	2004	2003	2002	Index 2007/2002
Rozloha zemědělské půdy Z toho: - orná půda	4 249 177 ha 3 032 448 ha	4 254 403 ha 3 039 669 ha	5 259 480 ha 3 047 249 ha	4 264 573 ha 3 054 654 ha	4 269 20 ha 3 062 009 ha	4 277 377 ha 3 075 120 ha	99,34 98,61
Podíl plochy zeleniny na orné půdě	0,55 %	0,54 %	0,42 %	0,55 %	0,55 %	0,58 %	94,83
Podíl ploch produkčních sadů na orné půdě	0,54 %	0,56 %	0,56 %	0,56 %	0,54 %	0,54 %	-
Celková plocha produkčních sadů a zeleniny	32 905 ha	33 535 ha	29 867 ha	33 830 ha	33 450 ha	34 427 ha	95,58
Podíl sektoru ovoce a zeleniny na orné půdě	1,09 %	1,10 %	0,98 %	1,11 %	1,09 %	1,12 %	97,32

ANALÝZA SEKTORU OVOCE V ČR

Tabulka č. 2

Ukazatel	2007	2006	2005	2004	2003	2002	Index 2007/2002
Celková rozloha ovocných sadů	20 368 ha	20 678 ha	21 948 ha	24 984 ha	20 826 ha	20 990 ha	97,04
Z toho produkční plodné sady - jabloňové sady	16 341 ha 8 614 ga	17 129 ha 9 033 ha	17 141 ha 9 075 ha	17 147 ha 9 100 ha	16 578 ha 8 889 ha	16 473 ha 8 914 ha	99,20 96,63
Počet pěstitelů - v ovocnářském sektoru	1 182	1 258	1 238	1 243	911	874	135,24
Průměrná velikost zem. podniku (ha/pěstitel)	13,82 ha	13,62 ha	13,85 ha	13,79 ha	18,20 ha	18,85 ha	73,32
- produkční sady	444	434	421	356	340	337	131,75
Počet subjektů (práv.+fyz.osoby)	36,80	39,47	40,71	48,17	48,76	48,88	75,29
Průměrná velikost zem. podniku (ha/subjekt)	69 %	67 %	65 %	55 %	53 %	52 %	132,69
- produkční sady	371 480 t	448 479 t	305 731 t	435 603 t	358 728 t	429 825 t	86,43
Organizovanost ovocnářů v OU ČR	143 469 t 113 086 t	190 955 t 159 171 t	164 441 t 138 442 t	202 354 t 163 554 t	183 227 t 152 479 t	189 441 t 163 387 t	75,73 69,21
Z toho: produkční sady - jabloňové sady	85,4	88,1	80,5	83,8	76,2	73,5	115,65
Spotřeba ovoce v kg/osobu/rok	42,4 %	35,0 %	37,1 %	50,9 %	46,1 %	57,4 %	73,87
Soběstačnost státu u ovoce							

Tabulka č. 2a)

Ukazatel	2007	2006	2005	2004	2003	2002
Výměra sadů – ekologická produkce	1 379 ha	743 ha	592 ha	595 ha	-	-
Výměra sadů – integrovaná produkce	10 706ha	10 244 ha	9 312 ha	-	-	-

VÝVOJ ZAHRANIČNÍHO OBCHODU S ČERSTVÝM OVOCEM m. p. **Tabulka č. 3**

Ukazatel	2007	2006	2005	2004	2003	2002	Index 2007/2002
Dovozy čerstvého ovoce m.p.	1 65 959 t	193 122 t	183 290 t	149 849 t	120 176 t	116 959 t	141,89
z toho: dovoz jablek (konzumní+moštová)	70 942 t	81 409 t	70 938 t	52 327 t	43 760 t	38 394 t	184,77
Vývozy čerstvého ovoce m.p.	69 902 t	90 628 t	57 897 t	97 623 t	49 432 t	87 918 t	79,51
z toho: vývoz jablek (konzumní +moštová)	52 653 t	75 395 t	42 983 t	80 297 t	42 110 t	80 567 t	65,35
Podíl tuzemských dodávek na celkovém obchodě s jableky	55 %	48 %	53 %	59 %	57 %	57 %	96,49

ANALÝZA SEKTORU ZELENINY V ČR

Tabulka č. 4

Ukazatel	2007	2006	2005	2004	2003	2002	Index 2007/2002
Celková sklizňová plocha zeleniny	16 564 ha	16 406 ha	12 726 ha	16 683 ha	16 872 ha	17 954 ha	92,26
z toho:							
- hlávkové zelí	1 482 ha	1 510 ha	1 259 ha	2 187 ha	2 333 ha	2 324 ha	63,77
- mrkev	1 233 ha	1 238 ha	1 157 ha	1 446 ha	1 435 ha	1 592 ha	77,45
- cibule	2 870 ha	2 970 ha	2 502 ha	3 610 ha	3 572 ha	3 388 ha	84,71
- květák	523 ha	589 ha	696 ha	1 030 ha	1 162 ha	1 119 ha	46,74
Počet pěstitelů v zelinářském sektoru	579	582	582	799	958	1 200	48,25
Průměrná velikost zem. podniku (ha/pěstitel)	28,56 ha	28,19 ha	21,87 ha	20,88 ha	17,61 ha	14,96 ha	190,90
Organizovanost producentů zeleniny v ZUČM	71%	71%	72%	67%	64%	63%	112,70
Produkce zeleniny	282 027 t	291 552 t	273 357 t	322 333 t	295 585 t	332 294 t	84,87
z toho:							
- hlávkové zelí	57 915 t	55 945 t	59 325 t	80 592 t	89 990 t	87 191 t	66,42
- mrkev	39 466 t	33 813 t	38 482 t	41 142 t	39 450 t	45 743 t	86,27
- cibule	40 424 t	45 387 t	61 181 t	77 146 t	43 796 t	63 177 t	63,98
- květák	7 611 t	9 069 t	11 829 t	15 803 t	16 491 t	15 764 t	48,28
Spotřeba zeleniny v kg/osobu/rok	82,7	81,4	77,8	79,8	80,0	78,7	100,38
Soběstačnost státu: zelenina	34,7 %	35,0 %	34,3 %	39,6 %	36,2 %	41,4 %	83,82

Tabulka č. 4a)

Ukazatel	2007	2006	2005	2004	2003	2002
Výměra ploch zeleniny – ekologická produkce	314 ha	246 ha	76 ha	152 ha	-	-
Výměra ploch zeleniny – integrovaná produkce	4 572 ha	-	-	-	-	-

Tabulka č. 5

VÝVOJ ZAHRANIČNÍHO OBCHODU S ČERSTVOU ZELENINOU

Ukazatel	2007	2006	2005	2004	2003	2002	Index 2007/2002
Dovoz čerstvé zeleniny	5 15 764 t	5 10 308 t	4 67 293 t	3 90 560 t	3 86 300 t	3 61 185 t	1 42,80
z toho: cibule	60 282 t	53 658 t	29 991 t	38 833 t	40 894 t	25 729 t	234,30
květák (+brokolice)	23 868 t	23 403 t	18 793 t	23 260 t	18 630 t	18 278 t	130,58
hlávkové zelí	24 888 t	24 663 t	19 707 t	15 244 t	16 932 t	13 461 t	184,89
mrkev	38 104 t	34 532 t	30 970 t	28 048 t	23 143 t	20 350 t	187,24
Vývoz čerstvé zeleniny (včetně reexportu)	74 621 t	66 415 t	55 159 t	31 976 t	10 369 t	6 630 t	-
z toho: cibule	5 903 t	4 398 t	4 157 t	1 993 t	542 t	356 t	1 658,15
květák (+brokolice)	3 836 t	2 509 t	2 199 t	2 058 t	175 t	167 t	2 297,00
hlávkové zelí	5 474 t	3 254 t	4 499 t	1 461 t	254 t	902 t	6 068,74
mrkev	8 733 t	6 837 t	5 632 t	2 399 t	1 983 t	1 449 t	6 026,91
Podíl tuzemských dodávek na celkovém obchodě:							
- hlávkové zelí	61%	65%	62%	71%	78%	81%	75,31
- mrkev	46%	46%	49%	57%	58%	61%	75,41
- cibule	52%	56%	47%	57%	59%	63%	82,54
- květák	26%	19%	32%	40%	47%	52%	50,00

Tabulka č. 6

SKLADOVÉ KAPACITY (t)

Ukazatel	2007	2006	2005	2004	2003	2002	Index 2007/2002
OVOCE							
- větrané sklady	13 900	14 100	12 400	12 710	14 900	14 900	93,29
- chlazené sklady	28 370	29 090	27 700	25 900	29 700	28 500	99,54
- řízená atmosféra	9 950	10 000	9 000	6 100	8 200	8 200	121,34
- ÚLO	25 430	24 240	26 200	28 110	16 800	14 900	170,67
CELKEM	77 650	77 430	75 300	72 820	69 600	66 500	116,77
ZELENINA							
- chlazené sklady	43 800	43 700	43 700	43 700	40 350	37 000	111,36
- řízená atmosféra	2 500	2 500	1 700	1 700	1 100	1 100	118,38
- větrané sklady	83 100	83 090	82 000	84 100	78 800	74 620	227,27
CELKEM	129 400	129 290	127 400	129 500	112 250	112 720	114,80

ORGANIZOVANOST PRODUCENTŮ OVOCE A ZELENINY V OP A SP

OVOCE A ZELENINA - CELKEM

Ukazatel	2007	2006	2005	2004
CELKEM OP + SP OVOCE + ZELENINA	7 576,3 ha	5 027,9 ha	7 158,9 ha	6 639,8 ha
PODÍL OP + SP/ celkové výměře ovoce + zelenina	23,0 %	15,0 %	24,0 %	19,6 %

Tabulka č. 7

OVOCE

Ukazatel	2007	2006	2005	2004
CELKOVÉ PLOCHY OP + SP	4 094,5 ha	3 635,2 ha	4 485,9 ha	4 197,0 ha
Podíl OP + SP na celk. výměře produk. sadů	25,1 %	21,2 %	26,2 %	24,5 %
Podíl na celkové výměře ovoce + zelenina	12,4 %	10,8 %	15,0 %	12,4 %

Tabulka č. 8

ZELENINA

Ukazatel	2007	2006	2005	2004
CELKOVÉ PLOCHY OP + SP	3 481,8 ha	1 392,7 ha	2 673,0 ha	2 442,8 ha
Podíl OP + SP na celk. výměře sklizňových ploch	21,0 %	8,5 %	21,0 %	14,6 %
Podíl na celkové výměře ovoce + zelenina	10,6 %	4,1 %	8,9 %	7,2 %

Tabulka č. 9

PODÍL PLOCH OP A SP NA CELKOVÝCH PLOCHÁCH PRODUKČNÍCH SADŮ A SKLIZŇOVÝCH PLOCH ZELENINY

Tabulka č. 10

Ukazatel	2007	2006	2005	2004
CELKOVÉ PLOCHY OP (zelenina + ovoce)	4 749,6 ha	4 043,6 ha	6 245,4 ha	6 139,2 ha
Celkové plochy produkčních sadů + sklizňová plocha zeleniny v ČR	32 905 ha	33 535 ha	29 867 ha	33 830 ha
PODÍL CELKOVÉ PLOCHY OP/celková plocha produkčních sadů + sklizňová plocha zeleniny	14,5 %	12,1 %	20,9 %	18,1 %
CELKOVÉ PLOCHY SP (zelenina + ovoce)	2 826,7 ha	984,3 ha	913,5 ha	500,6 ha
PODÍL CELKOVÉ PLOCHY SP/celková plocha produkčních sadů + sklizňová plocha zeleniny	8,6 %	15,0 %	3,1 %	1,5 %

STRUKTURA ORGANIZACÍ PRODUCENTŮ PODLE JEDNOTLIVÝCH SUBJEKTŮ

Tabulka č. 11

Ukazatel	2007	2006	2005	2004
Jihomoravská zelenina, Velké Bílovice	305,0 ha	243,2 ha	243,2 ha	243,2 ha
LITAZEL, Bohušovice n/Ohří	830,1 ha	560,1 ha	874,3 ha	949,0 ha
Družstvo OZC Polabí	-	-	945,0 ha	750,0 ha
Celkem OP zelenina	1 135,1 ha	803,4 ha	2 062,5 ha	1 942,2 ha
Celkové plochy zeleniny v ČR	16 564 ha	16 406 ha	12 726 ha	16 683 ha
Podíl OP zelenina/celková plocha zeleniny	6,9 %	4,9 %	16,2 %	11,6 %
Jihofrukt, Velké Bílovice	201,6 ha	205,0 ha	196,0 ha	210,0 ha
CZ FRUIT, Praha	3 117,3 ha	3 035,2 ha	3 986,9 ha	6 987,0 ha
EKO-ODBYT, Slaný	295,6 ha	-	-	-
Celkem OP ovoce	3 614,5 ha	3 240,2 ha	4 182,9 ha	4 197,0 ha
Celkové plochy produkčních sadů	16 341 ha	17 129 ha	17 141 ha	17 147 ha
Podíl OP ovoce/celkové plochy produk. sadů	22,1 %	18,9 %	24,4 %	24,5 %

STRUKTURA SKUPIN PRODUCENTŮ PODLE JEDNOTLIVÝCH SUBJEKTŮ
Tabulka č. 12

Ukazatel	2007	2006	2005	2004
Družstvo producentů rajčat, Podivín	410,2 ha	398,0 ha	382,5 ha	386,1 ha
Východočeská zelenina, Synkov-Slěmeno	127,0 ha	162,5 ha	162,5 ha	114,5 ha
ZN FRUIT, Hodonice	-	28,8 ha	65,5 ha	-
OD Polabí, Přerov n/Labem	450,0 ha	-	-	-
BRAMKO CZ, Semice	986,0 ha	-	-	-
OZC Jizera, Předměřice n/Jizerou	373,5 ha	-	-	-
Celkem SP zelenina	2 346,7 ha	589,3 ha	610,5 ha	500,6 ha
Podíl SP zelenina/celková plocha zeleniny	14,2 %	3,6 %	4,8 %	3,0 %
EB Fruit, Hořice	480,0 ha	395,0 ha	303,0 ha	-
Podíl SP ovoce/celkové plochy produk. sadů	2,9 %	2,3 %	1,8 %	0 %

ČERPÁNÍ PODPOR ORGANIZACEMI PRODUCENTŮ (OP) OVOCE A ZELENINY V RÁMCI OPERAČNÍCH PROGRAMŮ

OBDOBÍ 2004 - 2007 CELKEM

Tabulka č. 13

Výdajové skupiny	Název	Schválený operační program v Kč	Podpora (50 %) v Kč	Skutečně čerpaná podpora v Kč	Podíl opatření na celkové výši čerpání podpor	Index 4/3
	1	2	3	4	5	6
1	Technická opatření (závlahy, stroje, skleníky, rostliny)	25 916 000	12 958 000	7 627 568	9,7 %	58,9 %
2	Školení, poradenství, služby, výzkum	4 866 000	2 433 000	1 626 403	2,1 %	66,8 %
3	Organická/integrovaná produkce	2 260 000	1 130 000	328 414	0,4 %	29,1 %
4	Kvalita (vybavení, osobní náklady, analýzy)	18 340 000	9 170 000	7 421 902	9,4 %	80,9 %
5	Pozemky, nemovitosti, skladování	75 180 187	37 590 093	45 896 727	58,2 %	122,1 %
6	Prodej, propagace, odbyt, plánování	48 313 877	24 156 939	14 486 164	18,4 %	60,0 %
7	Ekologická opatření (odpady, apod.)	0	0	0	0	0
8	Ost. uznatelné náklady (režie 2 % operační programu)	2 952 644	1 476 322	1 402 837	1,8 %	95,0 %
	CELKEM	177 828 708	88 914 354	78 790 015	100,0 %	88,6 %

ROK 2004**Tabulka č. 13a)**

Výdajové skupiny	Název	Schválený operační program v Kč	Podpora (50 %) v Kč	Skutečné čerpaná podpora v Kč	Podíl opatření na celkové výši čerpání podpor	Index 4/3
	1	2	3	4	5	6
1	Technická opatření (závlahy, stroje, skleníky, rostliny)	650 000	325 000	246 500	1,3 %	75,8 %
2	Školení, poradenství, služby, výzkum	2 460 000	1 230 000	888 595	4,6 %	72,2 %
3	Organická/integrovaná produkce	300 000	150 000	104 046	0,5 %	69,4 %
4	Kvalita (vybavení, osobní náklady, analýzy)	3 345 000	1 672 500	1 053 195	5,4 %	63,0 %
5	Pozemky, nemovitosti, skladování	37 983 118	18 991 559	14 783 624	76,0 %	77,8 %
6	Prodej, propagace, odbyt, plánování	4 446 000	2 223 000	2 010 792	10,3 %	90,4 %
7	Ekologická opatření (odpady, apod.)	-	-	-	-	-
8	Ost. uznatelné náklady (režie 2 % operační programu)	735 882	367 941	352 150	1,8 %	95,7 %
	CELKEM	49 920 000	24 960 000	19 438 902	-	77,9 %

Celková hodnota obchodovatelné produkce v referenčních obdobích pro rok 2004 činila **760 569 000 Kč**, z čehož plyne strop podpory 4,1 % **31 183 329 Kč**.

ROK 2005**Tabulka č. 13b)**

Výdajové skupiny	Název	Schválený operační program v Kč	Podpora (50 %) v Kč	Skutečné čerpaná podpora v Kč	Podíl opatření na celkové výši čerpání podpor	Index 4/3
	1	2	3	4	5	6
1	Technická opatření (závlahy, stroje, skleníky, rostliny)	3 095 000	1 547 500	590 000	2,5 %	38,1 %
2	Školení, poradenství, služby, výzkum	1 720 000	860 000	519 984	2,2 %	60,5 %
3	Organická/integrovaná produkce	1 500 000	750 000	88 690	0,4 %	11,8 %
4	Kvalita (vybavení, osobní náklady, analýzy)	6 220 000	3 110 000	2 392 527	10,0 %	76,9 %
5	Pozemky, nemovitosti, skladování, transport	18 050 000	9 025 000	16 361 795	68,2 %	181,3 %
6	Prodej, propagace, odbyt, plánování	26 504 117	13 252 059	3 647 687	15,1 %	27,5 %
7	Ekologická opatření (odpady, apod.)	-	-	-	-	-
8	Ost. uznatelné náklady (režie 2 % operační programu)	865 882	432 941	391 182	1,6 %	90,3 %
	CELKEM	57 955 000	28 977 500	23 991 865	-	82,8 %

Celková hodnota obchodovatelné produkce v referenčních obdobích pro rok 2005 činila **761 764 698 Kč**, z čehož plyne strop podpory 4,1 % **31 232 353 Kč**.

Tabulka č. I3c)

ROK 2006

Výdajové skupiny	Název	Schválený operační program v Kč	Podpora (50 %) v Kč	Skutečně čerpaná podpora v Kč	Podíl opatření na celkové výši čerpání podpor	Index 4/3
	1	2	3	4	5	6
1	Technická opatření (závlahy, stroje, skleníky, rostliny)	1 175 000	5 587 500	4 353 128	25,0 %	77,9 %
2	Školení, poradenství, služby, výzkum	420 000	210 000	92 074	0,5 %	43,8 %
3	Organická/integrovaná produkce	70 000	35 000	30 695	0,2 %	87,7 %
4	Kvalita (vybavení, osobní náklady, analýzy)	3 895 000	1 947 500	1 652 019	9,5 %	84,8 %
5	Pozemky, nemovitosti, skladování, transport	1 050 000	5 525 000	7 556 863	43,4 %	136,8 %
6	Prodej, propagace, odbyt, plánování	7 433 760	3 716 880	3 423 932	19,6 %	92,1 %
7	Ekologická opatření (odpady, apod.)	-	-	-	-	-
8	Ost. uznatelné náklady (režie 2 % operační programu)	631 240	315 620	319 938	1,8 %	101,4 %
	CELKEM	34 675 000	17 337 500	17 428 649	-	100,5 %

Celková hodnota obchodovatelné produkce v referenčních obdobích pro rok 2006 činila **463 547 454 Kč**, z čehož plyne strop podpory 4,1 % **19 005 446 Kč**.

Tabulka č. 13d)

ROK 2007

Výdajové skupiny	Název	Schválený operační program v Kč	Podpora (50 %) v Kč	Skutečně čerpaná podpora v Kč	Podíl opatření na celkové výši čerpání podpor	Index 4/3
	1	2	3	4	5	6
1	Technická opatření (závlahy, stroje, skleníky, rostliny)	10 996 000	5 498 000	2 437 940	13,7 %	44,3 %
2	Školení, poradenství, služby, výzkum	266 000	133 000	125 750	0,7 %	94,5 %
3	Organická/integrovaná produkce	390 000	195 000	104 983	0,6 %	53,8 %
4	Kvalita (vybavení, osobní náklady, analýzy)	4 880 000	2 440 000	2 324 161	13,1 %	95,3 %
5	Pozemky, nemovitosti, skladování, transport	8 097 069	4 048 535	7 194 445	40,5 %	77,7 %
6	Prodej, propagace, odbyt, plánování	9 930 000	4 965 000	5 403 753	30,4 %	108,8 %
7	Ekologická opatření (odpady, apod.)	-	-	-	-	-
8	Ost. uznatelné náklady (režie 2 % operační programu)	7 19 640	359 820	339 567	1,9 %	94,4 %
	Krácení z důvodu překročení stropu podpory			-158 289		
	CELKEM	35 278 709	17 639 355	17 772 310	-	102,3 %

Celková hodnota obchodovatelné produkce v referenčních obdobích pro rok 2007 činila **494 239 622 Kč**, z čehož plyne strop podpory **4,1 % 20 263 825 Kč**.

ČERPÁNÍ PODPORY ORGANIZACEMI PRODUCENTŮ (OP)

PODLE 4,1 % Z POVOLENÉ MAX. HODNOTY OBJEMU OBCHODOVATELNÉ PRODUKCE Tabulka č. 14

ROK	Obchodovaná produkce OP v Kč*	Strop podpory 4,1 % v Kč	Skutečně čerpaná podpora OP v Kč	Skutečné čerpání v %
2004	760 569 000	31 183 329	19 438 902	2,56
2005	761 764 698	31 232 353	19 926 836	2,62
2006	463 547 454	19 005 446	17 490 938	3,77
2007	494 239 622	20 263 825	17 772 310	3,60
CELKEM 2004-2007	2 480 120 774	101 684 953	74 628 986	3,01

Poznámka: * celková hodnota obchodovatelné produkce v referenčních obdobích

ODRŮDOVÁ SKLADBA VYBRANÝCH DRUHŮ OVOCE A ZELENINY

DLE „SEZNAMU ODRŮD“ ZAPSANÝCH VE STÁTNÍ ODRŮDOVÉ KNIZE Tabulka č. 15

Název odrůdy	Počet registrovaných odrůd				
	2008	2007	2006	2004	2003
Broskvoň	42	40	46	41	37
Jabloň	105	103	113	97	85
Meruňka	47	47	49	39	32
Slivoň	31	30	32	23	16
Celer bulvový	8	8	16	14	16
Cibule jarní	54	57	96	99	93
Cibule ozimá	10	11	20	18	14
Kapusta hlávková	15	15	35	39	36
Květák	37	42	85	96	94
Mrkev	73	76	122	135	130
Okurka nakládačka	47	47	61	71	67
Okurka salátová	37	33	52	60	60
Paprika	142	138	150	146	134
Rajče keříčkové	30	28	32	31	30
Rajče tyčkové	45	39	66	74	70
Ředkvička	41	41	53	58	57
Salát hlávkový	68	67	87	114	106
Salát listový	22	20	20	25	23
Zelí hlávkové bílé	73	81	144	165	161
Zelí hlávkové černé	17	24	34	39	40

Odrůdová skladba ovocných druhů pěstovaných v ČR je velmi rozšířená. U pěstitelů jableň je v produkčních sadech více než 100 odrůd. Obchodní řetězce požadují po svých dodavatelích ucelené partie jednotlivých odrůd, které budou schopni dodávat po delší období. Celkově je v maloobchodní síti poptávka po cca 10 až 15 odrůdách. Ostatní odrůdy mají význam spíše na zpracování nebo pro místní trh. V souvislosti s uplatněním co největšího objemu produkce přes OP přímo v síti supermarketů, je nezbytné restrukturalizovat odrůdovou skladbu. K tomuto nástroji mají sloužit i operační programy OP. Zároveň se restrukturalizaci rozšíří ve výsadbách nové, spotřebiteli a tedy i obchodníky požadované odrůdy světového, ale i našeho sortimentu. Cílem restrukturalizace je i zlepšení kvality produkce. Vzhledem k tomu, že v ČR bylo v roce 2007 u jableň celkem 56 % sadů v poklesu plodnosti (nad 20 let), povede odrůdová restrukturalizace také ke zlepšení věkové struktury sadů i ke zlepšení zdravotního stavu porostů.

VĚKOVÁ STRUKTURA PRODUKČNÍCH OVOCNÝCH SADŮ V ČR

Vyhodnocení plochy produkčních sadů hlavních ovocných druhů v ČR podle plodnosti k 31. 5. 2007 Tabulka č. 16

Ovocný druh		Výsadby neplodné (mladé)	Začátek plodnosti	Plná plodnost	Pokles plodnosti	Celkem
Jabloně	ha	345,1	742,9	2 854,3	5 016,2	8 958,6
	%	3,9	8,3	31,9	55,9	100,0
Hrušně	ha	132,6	146,8	124,0	137,1	540,4
	%	24,5	27,2	22,9	25,4	100,0
Broskvoně	ha	35,5	43,8	356,0	632,5	1 067,8
	%	3,3	4,1	33,4	59,2	100,0
Meruňky	ha	118,0	154,8	611,2	641,6	1 525,6
	%	7,7	10,1	40,1	42,1	100,0
Třešně	ha	147,4	144,9	328,4	311,3	931,9
	%	15,8	15,5	35,3	33,4	100,0
Višně	ha	66,6	331,4	596,5	898,9	1 893,4
	%	3,5	17,5	31,5	47,5	100,0
Slivoně, švestky	ha	464,8	217,2	536,8	186,3	1 405,2
	%	33,1	15,5	38,2	13,2	100,0
Angrešt	ha	1,3	1,4	2,4	3,8	8,9
	%	14,6	15,7	27,0	42,7	100,0
Rybíz bílý	ha	0,0	0,2	0,3	24,4	25,0
	%	0,0	1,0	1,4	97,6	100,0
Rybíz červený	ha	101,9	173,1	238,5	539,5	1 053,0
	%	9,8	16,4	22,6	51,2	100,0
Rybíz černý	ha	92,5	109,6	93,4	53,7	349,1
	%	26,5	31,4	26,8	15,3	100,0
CELKEM	ha	1 505,6	2 066,1	5 741,9	8 445,2	17 758,8
	%	8,5	11,6	32,3	47,6	100,0

VNITROSTÁTNÍ RÁMEC ČR sektoru ovoce a zeleniny pro operační programy organizací producentů týkající se environmentálních opatření

Celková situace v oblasti životního prostředí

Zemědělské hospodaření v České republice je jedním z nejvýznamnějších faktorů ovlivňujících biodiverzitu. Zemědělsky obhospodařované ekosystémy obsahují významné prvky biologické rozmanitosti důležité pro zajištění produkce potravy, fungování ekosystémů a bezpečný život. Udržitelné využívání je předpokladem pro zachování biodiverzity zemědělských ekosystémů.

Se značným přispěním nevhodných technologických postupů přetrvává v České republice vysoký podíl půd ohrožených degradací. Degradací půdy se ze zemědělského hlediska rozumí ztráta produkční schopnosti. Z hlediska ekologického, environmentálního, je degradace půdy uvažována jako ztráta schopnosti plnit přírodní funkce. Obecné příčiny degradace půd, vyvolané člověkem, vyplývají především z jejího necitlivého užití a nevhodných způsobů hospodaření.

V běžných podmínkách České republiky lze vybrat šest základních typů degradace, ohrožujících zemědělsky nebo i lesnický využívané půdy. Jsou to eroze vodní a větrná, debazifikace a acidifikace, degradace fyzikální (degradace půdní struktury, kompakce), degradace znečištěním a kontaminací, úbytky organické hmoty (humusu) a degradace biologická. Problémem je, že se velmi často jednotlivé způsoby degradace kombinují a probíhají současně.

Zdáleka nejzávažnější je degradace vodní erozí. Vodní erozí je v ČR potenciálně ohrožena více než polovina zemědělských půd. Rozsah skutečné (aktuální) vodní eroze se nedá přesně určit, odhaduje se, že je poškozeno přibližně 1,4 mil. ha zemědělské půdy. Erozní škody jsou způsobeny zejména přívalovými dešti, které podle posledních průzkumů vykazují slabě stoupající trend a mírný posun do podzimních měsíců při zachování stejného ročního úhrnu srážek, i když zatím nelze konstatovat, že se jedná o trend trvalý.

Větrnou erozí je v ČR potenciálně ohroženo přibližně 7,5 % zemědělské půdy. Značné škody působí každoročně zejména v sušších a teplejších klimatických oblastech na lehčích půdách (Polabí a jižní Morava). Ohroženy jsou rovněž těžké jílovité půdy, u kterých zejména po zimním přemrznutí dojde k rozpadu jejich struktury a při jarních výsušných větrech, kdy je pravidla půda minimálně chráněna vegetací, dochází k jejímu snadnému přemístování. Debazifikace a acidifikace není zatím zásadním problémem, i když, vzhledem k omezení vápnění půd, k ní dochází. Úbytky humusu, biologická degradace a zranitelnost půd ztužením (kompakcí) jdou většinou na vrub nevhodného hospodaření (nedodržování osevních postupů, užití těžké mechanizace). Tyto typy degradací postupují sice velmi zvolna, ale stav zemědělských půd v ČR trvale zhoršují.

Území České republiky se vyznačuje velkou diverzitou krajiny i vysokou diverzitou stanovišť. K jejímu zvýšení v minulosti značně přispělo i samotné zemědělství. V posledních padesáti letech však díky změně technologií bylo zemědělství naopak hlavní příčinou snížení diverzity venkovské krajiny. K největšímu poklesu druhové rozmanitosti došlo v typických agrárně-produkčních oblastech se silně narušenou strukturou krajiny a s velkou spotřebou agrochemikálií. Došlo ke zcelování pozemků do velkých půdních bloků (průměrná plocha pozemků se zvýšila z 0,23 ha v roce 1948 na přibližně 20 ha v současnosti), které často nerespektovalo reliéf terénu. Tato opatření mají dodnes za následek značně narušené odtokové poměry, znečištění vod a degradaci půdy. Těmito kroky byl postupně nastartován proces ztráty přirozené úrodnosti půdy, výrazné snížení schopnosti retence vody v krajině, snížení biologické rozmanitosti, snížení početnosti druhů vázaných na zemědělskou krajinu a úbytek ekostabilizačních krajinných prvků.

Přes uvedené silně negativní trendy došlo v posledním desetiletí k částečnému snížení intenzity narušování přírodních zdrojů. Výrazný pokles spotřeby hnojiv a prostředků na ochranu rostlin znamenal menší tlak na životní prostředí, který se částečně odrazil v mírném zvýšení početnosti některých druhů savců a ptáků. Odvrácenou stranou této tendence je pokles konkurenceschopnosti

řady zemědělců, zejména v produkčně nepříznivých oblastech. Z tohoto důvodu je dnes téměř 7 % zemědělské půdy ohroženo opuštěním a s tím souvisejícími procesy degradace druhově pestrých částí zemědělského ekosystému. Také z tohoto důvodu ČR poskytuje podpory za přírodní a jiná znevýhodnění, přičemž platby jsou zaměřeny právě na zajištění odpovídající úrovně příjmů, vedoucí ke stabilizaci venkovského obyvatelstva tak, aby nedocházelo k opuštění půdy v důsledku nevýhodnosti hospodaření v těchto oblastech.

Vymezení vnitrostátního rámce

Vnitrostátní rámec ČR (VR) sektoru ovoce a zeleniny pro operační programy organizací producentů týkající se environmentálních opatření se stanovuje podle nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, čl. 103f (1) a nařízení Komise (ES) č. 1580/2007, čl. 58. Dle článku 103c (3), druhého pododstavce nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 opatření v oblasti životního prostředí respektují požadavky na agroenvironmentální platby definované v prvním pododstavci článku 39 (3) nařízení Rady (ES) č. 1698/2005.

VR dále splňuje požadavky na doplňkovost, soudržnost a soulad obsažené v čl. 5 odst. 6 nařízení Rady (ES) č. 1698/2005, o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV).

Stanovení environmentálních opatření v rámci operačních programů organizací producentů vychází z pravidel pro environmentální opatření Programu rozvoje venkova. **VR doplňuje svými opatřeními priority schváleného Programu rozvoje venkova ČR (PRV), kterými jsou biologická rozmanitost, ochrana vody a půdy a zmírňování klimatických změn podle osy II PRV.**

Jednotlivá opatření jsou v souladu s článkem 174 Smlouvy a přispívají k uskutečňování cílů jako je udržování, ochrana a zlepšování životního prostředí, ochrana lidského zdraví, obezřetné a racionální využívání přírodních zdrojů a podpora opatření na mezinárodní úrovni čelících regionálním a celosvětovým problémům životního prostředí i s šestým akčním programem Společenství pro životní prostředí.

Program rozvoje venkova ČR na období 2007 až 2013 v sektoru ovoce a zeleniny uplatňuje dle čl. 39 nařízení Rady (ES) 1698/2005, o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova, dvě environmetální opatření – ekologické zemědělství a integrovaná produkce.

Dále dle ustanovení článku 103f(1), prvního pododstavce nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, u opatřeních, týkajících se životního prostředí, VR zajišťuje, že opatření splňují požadavky nařízení Rady (ES) č. 1698/2005, včetně požadavku na doplňkovost, soudržnost a soulad jednotlivých akcí, jak je definováno článkem 5 daného nařízení.

Všeobecné požadavky na opatření v oblasti životního prostředí vybraná v rámci operačního programu

- **Opatření v oblasti životního prostředí** vybraná v rámci operačního programu musí:
 - respektovat požadavky na agroenvironmentální platby tak, jak je stanoví první pododstavec článku 39(3) nařízení Rady (ES) č. 1698/2005;
 - být v souladu s vnitrostátním rámcem;
 - být kompatibilní a komplementární k ostatním opatřením v oblasti životního prostředí zaváděným v rámci operačního programu a v určitých případech i s agroenvironmentálními závazky podporovanými v rámci Programu rozvoje venkova, které implementují členové organizací producentů.

V případě, že by operační program umožňoval kombinovat různá opatření v oblasti životního prostředí a/nebo pokud by mohla být opatření v oblasti životního prostředí, vybraná v rámci operačního programu, kombinována s agroenvironmentálními opatřeními podporovanými Programem rozvoje venkova, musela by úroveň poskytnuté podpory zohlednit výši ušlých zisků a dodatečných nákladů, které by z kombinace daných opatření vyplývaly. Současné nastavení environmentálních opatření v rámci operačních programů organizací producentů vylučuje kombinovatelnost s agroenvironmentálními opatřeními podporovanými Programem rozvoje venkova.

- Výše podpory pro opatření v oblasti životního prostředí vybraná v rámci operačního programu, která by měla pokrýt dodatečné náklady a ušlý zisk související s daným opatřením, se může změnit, pokud dojde ke změně příslušné referenční úrovně (tj. nastavení standardů, které musí závazky v oblasti životního prostředí splňovat).
- Na základě čl. 60, odst. 2, třetího a čtvrtého pododstavce nařízení Komise (ES) č. 1580/2007 nesmí částky podpory pro opatření operačních programů OP překročit úroveň podpory u podobných opatření, realizovaných v rámci Programu rozvoje venkova, a v žádném případě nesmí podpora na agroenvironmentální opatření, s výjimkou pořízení stálých aktiv, překročit maximální částky stanovené v příloze nařízení Rady (ES) č. 1698/2005.
- Případné úspory na výdajích nebo dodatečné zisky vyplývající z opatření budou zohledněny a odečteny od výše podpory.

Doba trvání některých akcí environmentálních opatření

Pokud je doba trvání environmentálního opatření nezbytnou podmínkou jeho efektivity, tj. dosažení požadovaného přínosu pro životní prostředí, bude použita stejná doba trvání jako u podobného agroenvironmentálního opatření zahrnutého v PRV.

V případě, že doba trvání operačního programu je kratší (tj. 3 nebo 4 roky) než doba trvání zmíněná v bodu I, je organizace producentů povinna pokračovat v realizaci dotčeného environmentálního opatření v následujícím operačním programu, pokud je to nezbytné k dosažení doby trvání stanovené pro podobná agroenvironmentální opatření, zahrnutá do PRV, s výjimkou řádně odůvodněných případů a zejména s ohledem na střednědobé hodnocení operačního programu, jak stanovuje čl. 127 odst. 3 nařízení Komise (ES) č. 1580/2007.

Doba trvání jednotlivých environmentálních opatření, zahrnutých do VR, je přímo specifikována v závazcích u konkrétních opatření níže. Pokud je doba trvání operačního programu kratší než uvedený závazek, organizace producentů je povinna tento závazek dodržet. Po celou stanovenou dobu trvání akce podléhá možné kontrole na místě.

Výkon správy a kontroly

Výkonem správy a kontroly dodržování VR pro sektor ovoce a zelenina je Státní zemědělský intervenční fond se sídlem v Praze. Konkrétní vymezení činnosti SZIF je uvedeno v NK (ES) č. 1580/2007, a to především v čl. 57 až 61, NR (ES) č. 1234/2007, čl. 103c bod 3 a zákony č. 256/2000 Sb. a č. 252/1997 Sb. a nařízením vlády ČR č. 318/2008 Sb.

Seznam environmentálních opatření VR – příloha č. I

Výběr jednotlivých environmentálních opatření pro VR sektoru ovoce a zeleniny je v souladu s čl. 60 NK (ES) č. 1580/2007 a s čl. 5, odst. 6 NR (ES) č. 1698/2005 a vylučuje podporu poskytovanou podle čl. 36 písm. a) bod iv) NR (ES) č. 1698/2005.

Vnitrostátní rámec ČR sektoru ovoce a zeleniny pro operační programy organizací producentů se týká následujících environmentálních opatření:

I. Zvýšení přirozené úrodnosti půdy

I.1.

Opatření: nákup mulčovačů, drtičů větví

Odůvodnění: zvýšení obsahu organické hmoty v půdě a podpora biologického života v půdě

Závazek: pořízení příslušné techniky, která bude používána výhradně v ovocných sadech a na pozemcích pro pěstování zeleniny do doby ukončení fiskální amortizace, zamezení odklizení travní hmoty a rostlinné hmoty po řezu (tj. zanechávání rostlinných zbytků na místě). Organizace producentů zajistí plnění podmínky výhradně pro sektor ovoce a zeleniny.

Výpočet podpory:

dle skutečných nákladů na pořízení mulčovače, drtiče větví a pravidel stanovených v čl. 103d NR (ES) č. 1234/2007.

2. Protierozní opatření a opatření k šetrnému hospodaření s vodou v krajině – akce v rámci opatření je možné vzájemně kombinovat

2.1

Opatření: zatravnění sadů

Odůvodnění: zamezení eroze na svažitých pozemcích

Závazek: zatravnění ploch, které přesahuje požadavky stanovené standardem GAEC pro Českou republiku dle čl. 5 a Přílohy IV NR (ES) č. 1782/2003 (sklon svahu do 12 stupňů) a udržování travního krytu po dobu min. pěti let

Výpočet podpory:

dle prokázaných nákladů na nákup osiva travních směsí a pravidel stanovených v čl. 103d NR (ES) č. 1234/2007.

2.2.

Opatření: rekonstrukce závlahových zařízení, kromě hlavních závlahových zařízení (tj. podzemní trubní řády, závlahové kanály, čerpací stanice, odběrné objekty, akumulární závlahové nádrže, včetně šachtic a souvisejících technologií)

Odůvodnění: snížení spotřeby vody a snížení vodní eroze vybudováním kapkové závlahy nebo mikropostríku

Závazek: rekonstrukcí starých závlahových zařízení snížit spotřebu vody min. o 25 %

Výpočet podpory:

dle skutečných nákladů na rekonstrukci závlahových zařízení a pravidel stanovených v čl. 103d NR (ES) č. 1234/2007.

3. Zvýšení biodiverzity

3.1.

- Opatření: introdukce organismů pro opylování s výjimkou včel
Odůvodnění: zvýšení počtu živočichů opylujících rostliny s výjimkou včel
Závazek: rozmístění úlů s opylovači

Výpočet podpory:

dle skutečných nákladů na nákup opylovačů s výjimkou včel a pravidel stanovených v čl. 103d NR (ES) č. 1234/2007.

4. Ekologické zemědělství

4.1.

- Opatření: výsadby ekologických sadů
Odůvodnění: podpora způsobů hospodaření šetrných k životnímu prostředí, snížení používání prostředků na ochranu a hnojení rostlin
Závazek: podmínkou je certifikované ekologické hospodaření včetně používání certifikovaného výsadbového materiálu

Výpočet podpory:

dle skutečných nákladů na pořízení certifikovaného výsadbového materiálu a pravidel stanovených v čl. 103d NR (ES) č. 1234/2007.

5. Poradenství, školení – povinná kombinace s minimálně jedním z opatření 1.1, 2.1, 2.2., 3.1, 4.1, 6.1., 7.1., 7.2., 8.1., 8.2. Vnitrostátního rámce ČR

5.1.

- Opatření: organizace školení k opatřením Vnitrostátního rámce ČR
Odůvodnění: zvýšit úroveň znalostí producentů o vybraných opatřeních VR
Závazek: školit pěstitele hospodařících dle podmínek jednoho nebo více opatření VR z opatření 1.1., 2.1, 2.2., 3.1, 4.1, 6.1., 7.1., 7.2., 8.1., 8.2.

Výpočet podpory:

dle skutečných vynaložených nákladů a pravidel stanovených v čl. 103d NR (ES) č. 1234/2007.

6. Nakládání s opakovaně použitelnými obaly nebo skladovacími boxy způsoby šetrnými k životnímu prostředí

6.1.

- Opatření: environmentálně šetrné způsoby čištění obalů
Odůvodnění: nakládání s obaly způsoby šetrnými k životnímu prostředí
Závazek: opakované používání šetrných metod (dezinfekce parou nebo mytí čistícími prostředky šetrnými k životnímu prostředí).

Výpočet podpory:

dle skutečných nákladů na pořízení mycího zařízení na čištění obalů způsoby šetrnými k životnímu prostředí a podle pravidel stanovených v čl. 103d NR (ES) č. 1234/2007.

7. Podpora nechemických metod ochrany – akce v rámci opatření je možné vzájemně kombinovat

7.1.

Opatření: introdukce predátorů

Odůvodnění: snížení zátěže životního prostředí způsobené použitím prostředků chemické ochrany, zajištění přirozené biodiverzity k podpoře užitečných organismů

Závazek: použití dle platné registrace

Výpočet podpory:

dle skutečných nákladů na pořízení predátorů a podle pravidel stanovených v čl. 103d NR (ES) č. 1234/2007.

7.2.

Opatření: netkané textilie na pokrytí porostů

Odůvodnění: snížení chemické ochrany, mechanické zabránění náletu škodlivého hmyzu, snížení eroze

Závazek: zajištění ochrany porostů včasným pokrytím plochy

Výpočet podpory:

dle dokladu prokazujícího nákup a pořizovací cenu a podle pravidel stanovených v čl. 103d NR (ES) č. 1234/2007.

8. Opatření na zmírnění klimatických změn – akce v rámci opatření je možné vzájemně kombinovat

8.1.

Opatření: výměna starých chladicích systémů

Odůvodnění: snížení zatížení životního prostředí (zvýšení účinnosti chladicích systémů)

Závazek: snížení zatížení životního prostředí o min. 25 %

Výpočet podpory:

dle skutečných vynaložených nákladů a pravidel stanovených v čl. 103d NR (ES) č. 1234/2007.

8.2.

Opatření: tepelná izolace objektů pro skladování a posklizňovou úpravu v sektoru ovoce a zelenina

Odůvodnění: snížení spotřeby energie

Závazek: snížení spotřeby energie o min. 25 %

Výpočet podpory:

dle skutečných vynaložených nákladů a pravidel stanovených v čl. 103d NR (ES) č. 1234/2007.

VNITROSTATNÍ RÁMEC SEKTORU OVOCE A ZELENINA PRO OPERAČNÍ PROGRAMY ORGANIZAČNÍ PRODUCENTŮ

Seznam environmentálních opatření

OPATŘENÍ		DRUH AKCE		DOKLAD K PODPOŘE	ODŮVODNĚNÍ	ZÁVAZKY
č.	Název	č.	Popis			
1.	Zvýšení přirozené úrodnosti půdy	1.1.	Nákup mulčovačů, drtičů větví	F	Zvýšení obsahu organické hmoty v půdě a podpora biologického života v půdě	Pořízení příslušné techniky, která bude používána výhradně v ovocných sadech a na pozemcích pro pěstování zeleniny do doby ukončení fiskální amortizace, zamezení odklízení travní hmoty a rostlinné hmoty po řezu (tj. zanechávání rostlinných zbytků na místě). Organizace producentů zajistí plnění podmínky výhradně pro sektor ovoce a zeleniny.
2.	Protierozní opatření a opatření k šetrnému hospodaření s vodou v krajině	2.1.	Zatrávnění sadů	F	Zamezení eroze na svažitých pozemcích	Zatrávnění ploch, které přesahuje požadavky stanovené standardem GAEC pro Českou republiku dle čl. 5 a Přílohy IV NR (ES) č. 1782/2003 (sklon svahu do 12 stupňů) a udržování travního krytu po dobu min. pěti let.
		2.2.	Rekonstrukce závlahových zařízení, kromě hlavních závlahových zařízení	F	Snížení spotřeby vody a snížení vodní eroze vybudováním kapkové závlahy nebo mikropostřiku	Rekonstrukcí starých závlahových zařízení snížit spotřebu vody min. o 25 %.
3.	Zvýšení biodiverzity	3.1.	Introdukce organismů pro opylování s výjimkou včel	F	Zvýšení počtu živočichů opylujících rostliny s výjimkou včel	Rozmístění úlů s opylovači
4.	Ekologické zemědělství	4.1.	Výsadby ekologických sadů	F	Podpora způsobů hospodaření šetrných k životnímu prostředí, snížení používání prostředků na ochranu a hnojení rostlin	Podmínkou je certifikované ekologické hospodaření včetně používání certifikovaného výsadbového materiálu.

Tabulka pokračuje

Dokončení tabulky

OPATŘENÍ		DRUH AKCE		DOKLAD K PODPOŘE	ODŮVODNĚNÍ	ZÁVAZKY
č.	Název	č.	Popis			
5.	Poradenství, školení	5.1.	Organizace školení k opatřením Vnitrostátního rámce ČR	F	Zvýšit úroveň znalostí producentů o vybraných opatřeních VR	Školit pěstitele hospodářících dle podmínek jednoho nebo více opatření VR z opatření 1.1., 2.1, 2.2., 3.1, 4.1, 6.1., 7.1., 7.2., 8.1., 8.2.
6.	Nakládání s opakovaně použitelnými obaly nebo skladovacími boxy způsoby šetrnými k životnímu prostředí	6.1.	Environmentálně šetrné způsoby čištění obalů	F	Nakládání s obaly způsoby šetrnými k životnímu prostředí	Opakované používání šetrných metod (dezinfekce parou nebo mytí čistícími prostředky šetrnými k životnímu prostředí).
7.	Podpora nechemických metod ochrany	7.1.	Introdukce predátorů	F	Snížení zátěže životního prostředí způsobené použitím prostředků chemické ochrany, zajištění přirozené biodiverzity k podpoře užitečných organizmů	Použití dle platné registrace
		7.2.	Netkané textilie na pokrytí porostu	F	Snížení chemické ochrany, mechanické zabránění náletu škodlivého hmyzu, snížení eroze	Zajištění ochrany porostů včasným pokrytím plochy
8.	Opatření na zmírnění klimatických změn	8.1.	Výměna starých chladicích systémů	F	Snížení zatížení životního prostředí (zvýšení účinnosti chladicího systému)	Snížení zatížení životního prostředí o min. 25 %
		8.2.	Tepelná izolace objektů pro skladování a posklizňovou úpravu	F	Snížení spotřeby energie	Snížení spotřeby energie o min. 25 %

Poznámka: F = faktura